

**Evrimi içinde
burjuva cumhuriyeti
ve dinsel gericilik...**

Burjuva cumhuriyet 94. yıldönümünü dinci gericiliğin esareti altında karşılıyor. Devletin temel

Tükenen cumhuriyetin alternatifi sosyalist işçi-emekçi cumhuriyettir!

kurumlarını ele geçiren sermayenin bu en gerici, en bağınaz temsilcileri, 2023 yılını, "cumhuriyetin tabutuna son çivinin çakılacağı milat" diye ilan ediyorlar. Bu küstah meydan okuyuşa, burjuva cumhuriyetin

hiçbir kurumundan en küçük bir itiraz yükseltilemedi. Hem devlet kurumları hem işbirlikçi büyük burjuvazi gericiğe teslim olurken, toplumun ilerici-devrimci kesimleri ise, farklı araçlarla direnmeye çalışıyor.

s.4

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2017 / 41
27 Ekim 2017 * 1 TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak12.net

Sömürü, baskı ve zorbalığa karşı mücadeleye!

6

Emekçilere yıkımı dayatan savaş ekonomisi!

AKP, bu yıl da savaş politikaları için giderini arttırdı. 2018'de savaşa ayrılan bütçe arttı, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerine ayrılan miktar düşürüldü.

19

Kapitalist sistemin krizi ve iki yol

Kapitalist sistemin krizi, her ülkenin özel koşullarına göre değişiklik gösterse de sistemin genelini avucuna almış bulunuyor.

20

Referandumun ardından: Güney Kürdistan dersleri

Kürt burjuva-feodal sınıflar yıllardır bağımsızlığı emperyalist güçlerle, esas olarak da ABD ile işbirliğinde aramaktadır.

"Buz kırılmış, yol açılmıştır!"

s.12

1917-2017... Yüzyılın kadınlara çağrısı: Yaşamak için sosyalizm!

s.14

Sömürü, baskı ve zorbalığa karşı mücadeleye!

Gerek sermaye düzeni gerekse AKP iktidarı her açıdan zor bir dönemden geçmektedir. Ekonomi ve siyaset alanında ağırlaşan sorun alanlarını aşmak konusunda işlerinin kolay olmadığı ise fazlasıyla açıktır. Fakat açık olan bir başka gerçeklik daha var ki, Türkiye kapitalizmini pençesine alan çok yönlü kriz, herkesten önce işçi sınıfı ve emekçileri derinden etkilemektedir.

Düzen siyasetinde yaşanan belirsizlikler, giderek daha kırılğan bir hal alan ekonomi, dış politika alanında yaşanan iflaslar, uluslararası ilişkilerde gerilen iper... Tüm bu gelişmeler Türkiye kapitalizminin çok yönlü bir kriz içerisinde debelendiğini çarpıcı bir şekilde gözler önüne seriyor. Kriz koşulları ve onun dolaysız olarak derinleştiği toplumsal sorunlar ise gelinen yerde sermaye çevrelerini ve AKP iktidarını fazlasıyla bunaltıyor, açmazlarını derinleştiriyor.

Söz konusu karmaşık ve her türlü gelişmeye açık tablo içerisinde sermayenin "istikrar" arayışı kendisini döne döne iki temel alan üzerinden ortaya koyuyor. İlki, "reform" adı altında gündeme getirilen ve işçi sınıfının boynundaki sömürü zincirlerini günbegün kalınlaştırmakta olan saldırı programları, ikincisi ise toplumsal yaşamı açık bir zorbalıkla baskı altına alan gerici-faşist uygulamalar.

***

AKP'nin 15 yıllık icraatları, sermayenin "istikrar" olarak kodladığı saldırılar üzerinden ne denli pervasız olabileceği konusunda açık bir fikir vermektedir. Zira, Türkiye işçi sınıfı ve emekçiler kendi tarihinin en ağır saldırı furyasıyla bu dönem içerisinde karşı karşıya kaldı. 2001 krizinin ardından hükümet koltuğuna oturan AKP, ilk iş olarak Kemal Derviş'ten devraldığı IMF programını hayata geçirmeye koyuldu. Bu dönem içerisinde büyük sermaye çevreleri zenginliklerini sistematik olarak çoğaltıp büyüme oranlarında rekordan rekora koşarken, işçi sınıfı ve emekçilerin yaşamı büyük bir yıkıma uğratıldı. Bu uygulamalar ile sermayenin ve emperyalist burjuvazinin tam desteğini arkasına alan AKP, siyasal alanda "ileri demokrasi", "büyük Türkiye", "Kürt

açılımı" vb. masallarla mevcut toplumsal desteğini de korumayı başardı.

2008 yılında patlak veren küresel kriz ise Türkiye ekonomisinde hâlâ daha etkilerini sürdüren kırılğan bir sürecin kapılarını araladı. AKP iktidarı her ne kadar "kriz teğet geçti" dese de, tüm ekonomik veriler bunun böyle olmadığını gözler önüne sermektedir. Bugünün Türkiye'sinde işsizlik oranı resmi kayıtlara göre %11 sınırında. TL'de yaşanan değer kaybı ve enflasyon oranlarında yaşanan yükselme ise devam ediyor. Bir dönem için kayıt dışı, sıcak para ile ekonomik dengeler korunmaya çalışılsa da, krizin yönetimi açısından bunun sınırları çoktan aşılmış bulunuyor. Dahası, her yeni gelişme ekonomi cephesinde yaşanabilecek ciddi çöküntülerin sinyallerini veriyor.

Gelinen yerde sermaye çevrelerinin "istikrar" söylemi üzerinden derhal ve katı bir şekilde "reform" paketlerinin uygulanmasını istemesi de bu olguya dayanıyor. Zira mevcut kriz koşullarında fatura ağır bir şekilde emekçilere ödetilmeden sermayenin hedeflediği "büyüme" oranlarına ulaşması ve krizin yarattığı ağır sorunların yönetilebilmesi mümkün görünmüyor.

***

Sermaye düzeni, kendisini derinden etkileyen ekonomik krizin yanı sıra siyaset alanında da ciddi açmazlar yaşamaktadır. Zira, düzen siyasetinde tablo fazlasıyla karmaşıktır ve gelecek açısından belirsizliklerle yüklüdür.

Yaşanan bunalımın önemli bir boyutunu AKP iktidarının toplumsal yaşamda ve düzen siyasetinde giderek bir ağırlığa dönüşmesi oluşturuyor. Zira, iç ve dış politika alanında kendi önceliklerini esas alan, bu nedenle toplumun önemli bir

kesimi tarafından tepkiyle karşılanan, bununla birlikte düne kadar arkasına aldığı toplumsal desteği de korumakta fazlasıyla zorlanan, gelinen yerde ise kendi içerisinde ciddi kriz dinamikleri biriktiren AKP gerçeği sermaye açısından önemli bir açmaz olarak öne çıkıyor. Elbette buna uluslararası ilişkilerde her geçen gün tırmanan gerilimleri de eklemek gerekiyor.

Erdoğan AKP'sine karşı düzen siyaseti içerisinde güçlü bir alternatifin çıkarılmaması ise sermaye açısından yaşanan bunalımı ayrıca derinleştiriyor.

***

Tüm bu gelişmeler göstermektedir ki, gerek sermaye düzeni gerekse AKP iktidarı her açıdan zor bir dönemden geçmektedir. Ekonomi ve siyaset alanında ağırlaşan sorun alanlarını aşmak konusunda işlerinin kolay olmadığı ise fazlasıyla açıktır.

Fakat açık olan bir başka gerçeklik daha var ki, Türkiye kapitalizmini pençesine alan çok yönlü kriz, herkesten önce işçi sınıfı ve emekçileri derinden etkilemektedir. Zira, bir yandan krizin faturasını emekçilere ödetmek için "reform" adı altında devreye sokulan sosyal-ekonomik yıkım saldırıları, öte yandan OHAL enstrümanı ile yoğunlaştırılan faşist baskı ve zorbalık işçi sınıfı ve emekçilerin yaşamını her geçen gün cehenneme çevirmektedir.

Bu ağır, yapışkan ve bunaltıcı koşulları aşmanın, gerici-faşist ablukayı parçalamanın yolu ise en başta saldırıların hedefine olan kesimlerin, yani işçi sınıfı ve emekçilerin harekete geçmesi, toplumsal mücadele sahnesinde yerini almasıyla açılacaktır.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2017/41 * 27 Ekim 2017 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK
Meşrutiyet Mah. Kodaman Sk. No: 111/15
Şişli / İstanbul

Tlf. No: (0212) 621 74 52 - 0536 285 73 25

e-mail: info@kizilbayrak.net

twitter: @kizilbayraknet

www.kizilbayrak11.net

Baskı: SM Matbaacılık - Çobançeşme Mahallesi Sanayi Cad. Altay Sk. No: 10 A Blok - Yenibosna / İSTANBUL

Evrimi içinde burjuva cumhuriyeti ve dinsel gericilik...

Tükenen cumhuriyetin alternatifi sosyalist işçi-emekçi cumhuriyetidir!

Burjuva cumhuriyet 94. yıl dönümünü dinci gericiliğin esareti altında karşılıyor. Devletin temel kurumlarını ele geçiren sermayenin bu en gerici, en bağınaz temsilcileri, 2023 yılını, "cumhuriyetin tabutuna son çivinin çakılacağı milat" diye ilan ediyorlar. Bu küstah meydan okuyuşa, burjuva cumhuriyetin hiçbir kurumundan en küçük bir itiraz yükseletilemedi. Tersine, artık düzenin bütün kurumları "2023 planı"nın aparatları gibi hareket ediyor.

Hem devlet kurumları hem işbirlikçi büyük burjuvazinin tüm fraksiyonları bu Ortaçağ artığı gericiliğe teslim olurken, toplumun ilerici-devrimci kesimleri ise, farklı araçlarla direnmeye çalışıyor. Sömürücü sınıfların sergilediği bu utanç verici teslimiyet, TÜSİAD kodamanlarından kasaba tüccarlarına kadar, bütün kesimleriyle burjuvazinin cumhuriyete ihanet etmeyi adeta bir vazife addettiğini gösteriyor. Cumhuriyetin sınırlı ilerici kazanımlarını savunmak bir yana, sömürü ve artı-değer yağmasının istikrarı için, o kazanımlardan geriye ne kalmışsa siyasal İslamcı kliğin ayakları altına sermiştir.

Olayların bu noktaya varması, yani bir dönemin tetikçileri olan siyasal İslamcıların iktidarı ele geçirmesi ne tesadüflerin ürünüdür ve ne de hatalardan kaynaklanıyor. Bu, ikinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından kaderini tümünden ABD liderliğindeki batılı emperyalistlere bağlayan Türk burjuvazisi ile devletin girdiği yönelimin kaçınılmaz sonucudur. Sosyalizmin gücünün ve saygınlığının dorukta olduğu bir dönemde belirginleşen bu yönelim, '60'lı yıllarda toplumsal uyanışın büyümesi, işçi sınıfının etkili bir şekilde tarih sahnesine çıkması ve devrimci hareketin güç kazanmasıyla birlikte daha ileri noktalara vardırdı.

Emperyalistlerin kılavuzluğunda hareket eden sermaye iktidarı, dönemsel ihtiyaçlarına göre hem İslamcı gericileri hem milliyetçi şoven çeteleri tetikçi olarak kullandı. Faşist tetikçiler '70'li yıllarda öne çıkarken, '60'lar, '80'ler ve '90'larda İslamcı tetikçiler ön plandaydı. Devletin kolluk kuvvetlerine ek olarak bu tetikçilerin sahaya sürülmesi Türkiye'deki toplumsal uyanışı ve bunun ürünü olan mücadeleleyi boğma histerisinin ürünüdür. Burjuvazi ile emperyalist efendileri, işçi sınıfıyla emekçilere karşı birlikte işlediler bu suçu. CIA'nın akıl hocalığından feyz alan egemenler, siyasal İslamı toplumsal

uyanışa ve sosyalizme karşı bir "dalgakıran" olarak öne sürdüler:

*"Bu kapsamda dört önemli dönüm noktasından söz edilebilir. Bunlardan ilki, Sovyetler Birliği ve dünya devrimci hareketinin büyük bir güç ve prestijle geride bıraktığı İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemdir. İkincisi, Türkiye'de modern sınıflaşma, sosyal uyanış ve kitlesel mücadelelerle belirlenen 1960'lı yıllardır. Üçüncüsü, '70'li yılların büyük bir devrimci yükselişi üzerine gelen faşist 12 Eylül askeri darbesi dönemidir. Dördüncüsü, Sovyetler Birliği'nin yıkılışını izleyen yıllarda ve Ortadoğu'ya yeni bir biçim vermek ihtiyacı çerçevesinde emperyalizm tarafından gündeme getirilen 'ılımlı İslam' projesidir ki, bugünün AKP'si ve Tayyip Erdoğan'ı dolaysız olarak bu projenin ürünleridir." (H. Fırat, **Tarihsel Temelleriyle Türkiye'de Dinsel Gericilik, EKİM, Sayı 307, Nisan 2017**)*

Görüldüğü üzere AKP'nin iktidara taşınması yarım yüzyılı aşan bir arka plana dayanıyor. Bu süreç boyunca burjuva devlet ile emperyalistler ortak çalıştılar. Emperyalist savaş aygıtı NATO'nun Brüksel'deki karargahında kutlamalara vesile edilen 12 Eylül askeri faşist darbesi, bu gericileştirme seferberliğinin en karanlık dönemini oluşturuyor.

Bir diğer kritik halka ise, Büyük Ortadoğu Projesi'ni (BOP) gündeme getiren emperyalist-siyonist güçlerin AKP'yi "ılımlı İslam Modeli" diye bölge halklarına pazarlamaya karar vermeleridir. Geline aşamada bu "model"den yaka silkseler de, emperyalist-siyonist güçlerin etkin desteği olmadan, yarım yüzyıllık çabaya rağmen siyasal İslamcıların iktidarı ele geçirmesi, mümkün olamazdı. Özetle bugün Türkiye işçi sınıfı ve emek-

çilerinin başına bela edilen dinsel gericilik, burjuvazinin yanı sıra emperyalist-siyonist güçlerin bir projesi olarak iktidara taşınmıştır.

ÇÜRÜYEN DÜZEN, TÜKENEN CUMHURİYET!

Komünistler burjuva cumhuriyeti dinsel gericilik üzerinden tükenişe götüren süreci farklı vesilelerle değerlendirdiler. Bunun en özlü ifadelerinden biri, **TKİP IV. Kongresi Bildirisi'**nde (Ekim 2012) yer aldı. Bu çok kapsamlı bildirinin konumuzla bağlantılı bölümünü ("**Çürüyen düzen, tükenen cumhuriyet**") güncel vurguları dışında bırakan belli kısaltmalarla buraya alıyoruz:

"AKP, '90'lı yıllarla birlikte oluşmuş yeni dünya koşullarında, emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar, tercih ve ihtiyaçlarına tam uyum gösteren, bunun gerektirdiği her açılıma hazır parti oldu. Böylece de onların etkin desteğini kazandı. Rejim krizi olarak kendini gösteren düzen içi çatışmada bu denli kolay üstünlük sağlamanın gerisinde bu gerçek var. Bu çatışma sürecinde ordu ve bürokrasiden tasfiye edilenler, bu yeni tercih ve ihtiyaçlara uyumda zorlanan, dolayısıyla sorun çıkaranlar oldular. Değişen koşullar karşısında soruna dönüşenler, durum öyle gerektirdiği için harcanıp bir yana atıldılar. Sermaye devleti kendini kurumsal yapı ve politikalar yönünden yeni koşulların ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlara uyarladı, bunun icracısı olmak ise AKP'ye düştü. Kitlelere askeri vesayetini aşılması ve demokrasinin gelişmesi olarak sunulan aldatmacanın gerçek anlamı ve kapsamı bundan ibarettir.

"AKP, başta ABD olmak üzere batı-

lı emperyalist devletler ittifakı ile tüm kesimleriyle işbirlikçi büyük burjuvaziye kusursuz hizmetinin karşılığını devlet iktidarında önemli mevziler ele geçirek aldı. Bu da ona kendi ideolojisini, tercihlerini ve değerlerini topluma dayatmak olanağı sağladı. (...)

"Burjuvazi 1920'ler Türkiye'sinde cumhuriyet biçimi içinde iktidar olurken dinin toplum yaşamındaki etkisini sınırlamış, cemaatleri ve tarikatları yasaklamış, 'aklı hür' kuşaklar yetiştirmek iddiasında olmuş, 'en hakiki mürşit ilimdir' söylemini sloganlaştırmıştı. Bugünse cemaatlere ve tarikatlara dayanan, dini toplum yaşamının tüm alanlarına ve başta eğitim olmak üzere kamu yaşamına dayatan, 'dindar gençlik' yetiştirmekten söz eden ve Diyanet'i fetva kurumu haline getiren bir gericilik odağının arkasında durmaktadır. Bu, burjuva cumhuriyetinin evrimi içinde bugün vardığı yerdir, gerçekteyse resmi tükenişidir. Bu, egemen sınıf olarak burjuvazinin siyasal ve moral iflasıdır. Onun tüm kaygısı sömürü ve soygun koşullarının ne pahasına olursa olsun güvenceye alınmasıdır. Bunun ötesinde hiçbir değer artık onu ilgilendirmemektedir, kendi cumhuriyetinin kuruluş değerleri başta olmak üzere.

"Cumhuriyet tarihi bütünlüğü içinde irdelendiğinde, kapitalist gelişmenin değişen koşulları içinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak düzenli ve mantıklı bir evrim yaşadığı görülür. 1920'lerde dini toplum yaşamı içinde sınırlayarak işe başlayan cumhuriyet kurucusu CHP, 1940'ların değişen dünya ve Türkiye koşullarında onun etki alanını bizzat kendisi yeniden genişletme yoluna gitti. Onun bıraktığı yerden aynı işi 1950'lerde bu kez DP yeni bir düzeyde devam ettirdi. 1960'lardaki büyük sosyal uyanış ve bunun sola hızla güç kazandırmasının ardından ise, din ve dinsel gericilik burjuvazinin elinde artık devrime karşı bir dalga kıran olarak iş görmeye başladı. Bu çok bilinçli bir politikaydı ve akli verense böyle durumlarda hep olduğu gibi emperyalist merkezlerdi.

"'70'li yıllardaki devrimci yükselişin saldırganlığı büyük korkunun ardından ise, başta ABD olmak üzere batılı emperyalist ittifak ile başta TÜSİAD olmak üzere tüm kesimleriyle işbirlikçi büyük burjuvazinin tezgahladığı 12 Eylül askeri faşist darbesi, dinin ve dinsel gericiliğin önünü her cephede açtı. Bugünkü koşullarda cisimleşmiş ifadesini AKP şahsında bulan

“Türk-İslam sentezi” devletin resmi ideolojisi haline getirildi ve tüm topluma dayatıldı. Aynı politika ‘90’lı yıllarda oluşan yeni dünya koşulları içinde bu kez ‘ılımlı İslam’ projesi halini aldı, yine emperyalist merkezlerde planlanarak. Sonuç olarak, toplamı içinde bugünkü dinci gerici iktidar, 12 Eylül faşist darbesiyle yaratılan yeni toplumsal, siyasal ve kültürel koşulların, aynı anlama gelmek üzere emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin izlediği politikaların en dolaysız bir ürünü oldu. Tam da bundan dolayı AKP’ye karşı mücadele emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye karşı mücadeleden ayrılmaz. (...)

“AKP’ye karşı mücadeleyi cumhuriyeti savunmak mücadelesi olarak ele almak, tükendiği ve dolayısıyla aşılmayı beklediği bir aşamada onu yeniden diriltmeye çalışmak, gerici bir ütopyadır. Çürüme süreci içinde tükenen burjuva cumhuriyetinin gerçek alternatifi sosyalist işçi-emekçi cumhuriyettir. Olduğu kadarıyla burjuva cumhuriyetinin kuruluşu sürecinden gelen kazanımları yaşatmanın ve geleceğe taşımanın da bundan başka bir yolu yoktur.

“Tükenen bir cumhuriyetten sözümona bir ‘demokratik cumhuriyet’ çıkarmak peşinde koşmak da aynı ölçüde hayalci ve dolayısıyla gerici bir ütopya ile oyalanmaktır. Bu beklenti dünya olaylarının genel seyrine, girmiş bulunduğumuz tarihsel dönemin genel eğilimlerine, bunun bulunduğumuz bölgeye yansımalarına da aykırıdır. Kendi geçmişinden gelen ilerici değerlerden bile kopan, toplum yaşamının tüm alanlarını Ortaçağ artığı bir ideoloji ve kültüre göre yeniden şekillendirmeye çalışan, iç politikada polis rejimini kurumlaştıran ve dış politikada militarizmi ve saldırganlığı bir politika haline getiren bugünkü cumhuriyet, demokratikleşmeyi değil fakat yıkılmayı, yerini sosyalist bir cumhuriyete bırakmak üzere köklü bir biçimde aşılmayı beklemektedir.

“Bugünün Türkiye’inde mevcut gerici dengeleri altüst edebilecek biricik toplumsal güç işçi sınıfıdır. Gericilik atmosferini dağıtmak, kent ve kır yoksullarının hoşnutsuzluğunu düzen karşıtı bir mecra taşımak, böylece devrimci süreci ilerletmek, devrim davasını büyütmek ancak bu sınıfa dayanmakla olanaklıdır. Kürt sorununu bugünkü kısır döngüden kurtarmak, ulusal özgürlük ve eşitlik mücadelesini devrimi büyütmenin bir olanağına çevirmek de ancak işçi sınıfı hareketinin devrimleşmesiyle, toplumda etkin bir güç olarak öne çıkmasıyla olanaklıdır. Bu kuşkusuz kolay değildir; ama başka bir yol, başka bir çıkış, başka bir çözüm yoktur. ‘Ulusal cumhuriyet’ ya da ‘demokratik cumhuriyet’ projeleri, toplumsal temelden yoksun, devrimin potansiyellerini düzenin çatlakları içinde eritmekten başka bir sonuç veremeyecek olan gerici ütopyalardır.” (TKİP IV. Kongresi Bildirisi, Ekim 2012)

Baskı ve zorbalık artarken...

Erdoğan “trendinin” artık emperyalist merkezlerce pek tutulmadığı bu süreçte işler iyi gitmediğinden, Erdoğan ve AKP’si en iyi bildiklerini yapmaya devam ediyorlar; daha fazla devlet terörü, daha fazla hak ve özgürlük gaspı...

AKP iktidarı OHAL kolaylığından faydalanarak bir yandan iktidarını korumaya çalışıyor, öte yandan muhalif her kesimi polis-yargı eliyle susturarak ‘güç ve istikrar’ görüntüsü yaratmak istiyor. Öyle ki, Erdoğan’ın tek sözüyle örneğin TEOG kaldırılıyor, onun isteğiyle belediye başkanları istifa ediyor. Gazeteciler gözaltına alınıyor, tutuklanıyor ya da işten çıkarılıyor. İhaleler onun istediklerine veriliyor. O ne isterse KHK kolaylığıyla yasal hale geliyor vb... Toplumda verilen görüntü bu. Oysa gelinen yerde bu ‘güçlü tek lider’ görüntüsü Erdoğan AKP’sinin yaşadığı kriz ve açmazları örtmeye yeterli olmuyor.

Yaşadıkları krizin esas önemli boyutu ise, emperyalist efendileri ile girdikleri ilişkilerde görülmektedir. Özellikle dış politikada girdikleri “maceralar” ve iç politikaya yönelik manevralar nedeniyle ABD ve AB gibi emperyalist güçlerle sorunlu süreçler yaşamaya başladılar. 15 yıllık sürecinde AKP sayesinde fazlasıyla semiren sermaye sınıfının temsilcileri de bu tabloda rahatsızlıklarını daha açıktan dile getirmektedir. AB ülkeleri ve en çok da Almanya ile girilen polemiklerin yarattığı olumsuz etkiyi TÜSİAD dışında artık Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği de (MÜSİAD) yüksek sesle dillendirmektedir. MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan; “Avrupa’yla kurduğumuz güçlü ticaret ağı, hiçbir konuya kurban edilmemeli” sözleriyle hükümeti eleştirmekte; “yıllar içinde emek vererek belli bir noktaya

taşıdığımız dış ticaretimizin, ülkelerin siyasi tutumundan dolayı zarar görmesi”ni istemediklerini belirtmektedir.

Ancak sermaye çevreleri için ABD ile ilişkilerde vize kriziyle belirginleşen “soğuma” ise daha fazla önemlidir. Basına yansıyan kulis bilgilerine göre AKP’lilerin kendi içlerinde de “yakın dönemde çözümü en güç bir numaralı sorun” olarak belirtilen bu süreci Erdoğan’ın nasıl idare edeceği önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır. Ancak burada asıl belirleyici olan, vakti zamanında Erdoğan için “deliğe süpürmek yerine kullanmayı” tercih eden ABD’nin bundan sonra nasıl davranacağıdır.

Erdoğan’ın, emperyalistlere ve sermayeye vadettiği “istikrar” da, artık eskisi gibi sürdürülebilir değildir. Bunun farkında olan Erdoğan ve AKP’si kendileri açısından oldukça kaygı verici bir dönemden geçmektedir.

AKP’nin gerici politikalarına, toplumsal muhalefetin Haziran Direnişi ile verdiği yanıtla sarsılan Erdoğan, “taban desteği”nin eridiğini 7 Haziran seçimlerinde görmüştü. Bu arada kendi gerici iç dalaşmaları sonucu açığa çıkan yolsuzluk dosyalarını örtbas etmekle uğraşan, bozulan eski ortaklıkların yerine yeni ittifaklar arayan Erdoğan AKP’si, tüm bu süreçleri baskı ve zorbalık uygulayarak idare edebildiği için, 15 Temmuz darbe girişimini de bir “lütuf” olarak değerlendirmeyi iyi bildi. Buna rağmen OHAL imkanlarıyla birlikte girdiği referandumda, “güçlü tek adam” liderliği için gereken

oy desteğini anca hile ile elde edebildi. Toplumun %50’sinin dinsel gericiliğe dayalı tek adam liderliğine karşı olduğu görüldü. Her ne kadar %50+1’i iktidarı için yeterli göstererek, “atı alan Üsküdar’ı geçti” kurnazlığıyla davransalar da, karşılarında farklı toplumsal dinamiklerin olduğunun ve kendi tabanını tutmak adına attığı her gerici adımın bunu harekete geçirdiğinin farkındalar. İktidar konumlarının bakılığının, 2023 hedeflerine ulaşip ulaşamayacaklarının kaygısı giderek artmaktadır. Bu nedenle 2019 seçimleri (ki bunu erkene de alabilirler) onlar için varlık-yoluk derecesinde önemli hale gelmektedir.

Erdoğan AKP’si kurmak istediği yeni rejimi ne salt baskı ve zorbalıkla, ne de seçimlerle kolayından elde edemeyeceğinin farkında. Kendi içlerinde girdikleri “yenilenme” ise yaşadıkları bu açmazı daha da görünür kılmakta, yeni “kırgın-küskün” AKP’liler üretmekten başka bir sonuç yaratmamaktadır.

Erdoğan “trendinin” artık emperyalist merkezlerce pek tutulmadığı bu süreçte işler iyi gitmediğinden, Erdoğan ve AKP’si en iyi bildiklerini yapmaya devam ediyorlar; daha fazla devlet terörü, daha fazla hak ve özgürlük gaspı... Bu yolla sermayenin saldırılarına, yağmaya-talana ve dinsel gericiliğin dayatmalarına karşı toplum nezdinde oluşabilecek tepkilerin önüne geçmeye çalışıyorlar. Esasta zulümlerini artırarak çöküşlerini hızlandırıyorlar.

ABD-AKP gerilimi farklı mecralarda sürüyor

ABD emperyalizmi ile AKP arasında ortaya çıkan siyasi kriz derinleşerek sürüyor. Vize krizi ile tırmanan gerilime yeni gelişmeler eşlik ediyor. ABD'nin önde gelen yayın kuruluşlarından CNBC'nin, Reza Zarrab davasının sonunda "birçok kirli çamaşırların ortaya döküleceğini" iddia etmesi de bunun sonucudur. CNBC'ye konuşan ve adı açıklanmayan kaynağa göre, "Mahkeme sonunda muhtemelen çok fazla kirli çamaşır ortaya dökülecek. Bu Türkler için çok yüz kızartıcı olacak."

Haberde New York'ta kara para aklamakla suçlanan Zarrab'ın, kurduğu suç şebekesiyle ilgili planları Tayyip Erdoğan ve yakın çevresinin bildiği yönünde bazı itiraflarda bulunabileceğinden bahsedilmektedir. Aynı zamanda bir Türk kamu bankasının da Zarrab ile ilişkilendirildiği belirtiliyor. ABD'nin Avrupalı bankalara kesilen cezalara benzer gerekçelerle İran'a olan ticari ambargoyu ihlal ettikleri iddiasıyla 6 Türk bankasına ceza tebliğ edeceği de söyleniyor. Bu yaşananlar Erdoğan'ın istifasını istediği belediye başkanlarını açılacak dosyalarla tehdit etmesinden farklı değildir. Her şey karşılıklı bilinmektedir ancak gerektiğinde devreye sokulmaktadır.

ABD İstanbul Başkonsolosluğu irtibat görevlisi Metin Topuz'un tutuklanması yaşanan krizin bir başka sorun alanı. Ancak bu tutuklamaya çeşitli gerekçeler sunan Erdoğan AKP'sinin, Topuz'un tam 35 yıldır konsoloslukta resmi kaydı bile olmadan orada çalıştığını biliyor olması ise hem kendisinin hem de Türk devletinin şaşırtmayan 'çelişkisidir.' Ajan faaliyeti ile suçlanan birisine, 15 yılı AKP döneminde olmak üzere bu kadar uzun süre "izin verilmiş" olması aslında tesadüf değil. Tıpkı birilerini Soros'çu olmakla suçlayan Erdoğan'ın 2003 yılında Soros'tan yardım istemesi gibi.

Erdoğan ve AKP'nin konumunu em-

peryalist merkezler nezdinde hızlıca değişen dengeler belirlemekte. Ki bu değişimlerin ne kadar hızlı olduğu şu kısacık zamanda birçok örnek üzerinden fazlasıyla biliniyor. Rus uçağı düşürüldüğünde büyük bir panikle NATO'dan, yani ABD'den yardım isteyen Erdoğan'ın kısa bir süre sonra af dilenmesinin ardından Putin'le başlayan "dostluğu", Trump'la yapılan görüşmenin büyük bir müjde olarak verilmesinin 15 gün sonrasında tekrar ABD'ye veyansın edilmesi bu git gellerin sadece bir iki örneği. Yakın tarih "NATO'nun Libya'da ne işi var" deyip hemen arkasından Libya'ya asker gönderilmesinde olduğu gibi, Irak'ta 'kahraman Amerikan askerlerine' şükranlarını belirlenlerin böylesine gaflarını fazlasıyla yazmıştır.

***

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın hemen sonrasına denk gelen dönemde, kapitalist sistemin gelişiminin doğal sonuçları olarak Türkiye'nin ABD'ye olan kölece bağımlılığı daha da artmıştır. Türkiye'nin NATO'ya katılması için her biri-

ni ABD için maliyeti 23 cent olan Türk askerlerini Kore'de feda eden Menderes sonrası da durum değişmemiştir. Türkiye'nin ABD ile arasının en çok 'bozulduğu' dönem olan Kıbrıs işgali sonrasında ne Türk devletinin dış politikası ne de iç siyaseti bağımsız olmuştur. Aksine işbirlikçilik daha bir derinleşmiş, bağımlılık artmıştır. Askeri alanda NATO, ekonomik kuruluşlar Türkiye'nin iç ve dış siyasetini belirlemiştir. NATO ile emperyalist işgallerin parçası olunmuş, yetmediğinde BM şemsiyesi altında emperyalizme hizmet edilmiştir. Keza özelleştirme programları, GATS gibi anlaşmalar, tarım ve hayvancılığın yağmalanması, taşeron sistemi vb. bu ilişkilenişin sonuçlarıdır. AKP ve CHP arasında karşılıklı sözlü kavgaya neden olan "Kıbrıs fatihi" Ecevit'in Clinton karşısındaki görüntüsü esasında Türk sermaye devletinin resmidir. Ecevit sadece bir figürdür. Tıpkı Obama'nın beyzbol sopasıyla mesaj verdiği Erdoğan'ın da bir figür olması gibi.

Ortaya çıkan ve Erdoğan'ı konum be-

lirtmeye iten kriz var, olan bu gerçeği ters yüz edecek, Türk sermaye devletinin emperyalizme bağımlılığını ortadan kaldıracak derinlikte değildir. TÜSİAD'ından MÜSİAD'ına sermaye kuruluşları tarafından yapılan açıklamalar bunu doğrulamaktadır.

Hükümlerini sürdürmek için yol arkadaşlarını bile feda eden Erdoğan'ın yaptıkları, batmakta olan gemiden fazlalıkların atılmasına benzemektedir. Ancak en çok da Erdoğan bilmektedir ki can simidi yine ABD emperyalizminin kendisidir. Çünkü vakti zamanında bu gemide dümene oturmasını sağlayan da odur. İspatlanmaya çalışılan kullanım süresinin henüz dolmadığıdır.

AKP'yi bir proje olarak ortaya çıkaran koşullar, şu süreçte Erdoğan aleyhine budur. Erdoğan vadesini uzatmanın hesabındadır. Yaptıklarının, söylediklerinin öncelikleriyle karşılaştırıldığında tutarsız olmasının sebebi budur. Ancak bu hesabın tutup tutmayacağı ise sadece Erdoğan'ın performansına bağlı değildir.

AB, Türkiye'ye sağladığı fonları gözden geçirecek

19-20 Ekim'de gerçekleştirilen AB Liderler Zirvesi'nde AB'li emperyalistler Türkiye'yle ilişkileri durdurmamakta ortaklaştı.

Zirvenin ardından konuşan Fransa Cumhurbaşkanı Macron "Türkiye ile ilişkileri durdurmama, kesin ve sert bir diyalogun içinde olunması gerektiği konusunda anlaştık. Türkiye'de endişelendirici durumlar var. Komisyon, ilişkilerin nasıl daha iyi olabileceğini inceleyecek ama aynı zamanda terörle mücadele ve sığınmacı sorununu çözmek için bu ilişkiler önemlidir" ifadelerini kullandı.

AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker de mali yardım ve fonlara ilişkin komis-

yonun teklif hazırlaması kararı alındığını dile getirdi. AB Komisyonu Başkanı, Türkiye'ye sağlanan fonların üçte birinin sivil toplum, hukukun egemenliği, insan ve çocuk hakları ile ilgili alanlara aktarıldığına değindiği konuşmasında, bu kısmın payını arttırabileceklerini söyledi.

AB Konseyi Başkanı Donald Tusk da bu karara dair "Ankara'ya kapıyı açık tutmak istiyoruz. Fakat Türkiye'de şu andaki gerçeklik bunu zorlaştırıyor" yorumunda bulundu.

AB, liderlerin eleştirel söylemleri, son dönemde "ekonomik yaptırım" yönündeki ifadeleri ve AP'nin "müzakereleri askıya alma

önerisi" ile Türkiye'ye dair "sert" gözükse de, zirve öncesinde ilişkilerin kesilmeyeceği yönünde vurgular öne çıkmıştı. Bununla birlikte, Erdoğan üzerinden gerilen Türkiye-Almanya ilişkilerine rağmen Almanya Başbakanı Merkel, AB'nin mülteci krizinde Türkiye'ye ihtiyacı olduğu yönünde açıklamalarda bulunmuştu.

TÜSİAD sermayedarları ise AB konusunda AKP şefleriyle yaptıkları görüşmelerde, zirvenin kendileri açısından önemine dikkat çekmiş, AB ile ilişkilerin geliştirilmesi ve AB üyeliği yönündeki stratejik hedefin korunması vurguları yapmıştı.

2018 bütçesi: Emekçilere yıkımı dayatan savaş ekonomisi!

17-25 Aralık operasyonları ile hırslığı, yolsuzluğu iyice ayyuka çıkan ve ABD’de görülen Reza Zarrab davası nedeniyle şu sıralar olduğu tedirgin olan Tayyip Erdoğan AKP’sinin bir hayli teşhir olduğu ve yıprandığı biliniyor. Bunu kendileri de biliyorlar ki, şu sıralar “metal yorgunluğu” diye adlandırdıkları süreçten çıkabilmek adına kendi içlerinde bir tasfiye dalgası başlatmış durumdadır. Üzerinde buldukları kaygan zemini bir nebze olsun sağlamlaştırabilmek için “imaj yenileme”ye çalışıyorlar. Fakat, tüm bunların yanı sıra kaba şiddet ve zorbalıkla ayakta tutabildikleri düzenlerini devam ettirebilmek için demokratik hak kısıntılarını yok ediyor, için sınıfının kazanılmış haklarına azgınca saldırıyor, sermaye devletinin tarihinde görülmemiş düzenlemelere girişiyorlar.

Hafta sonu tatili kavramının yasadan çıkarılması, BES soygunu, kıdem tazminatının fona devredilmesi yoluyla gasp edilmeye hazırlanılması, kimi işkollarında 12 saatlik çalışma gününün yasalaşması, zorunlu arabuluculuk sistemi, vergi zamları bunlardan bazıları. İşçilerin açlık sınırındaki maaşına dahi göz diken gerici iktidar, ait oldukları sınıfa ise hizmette kusur etmiyor. Vergi indirimleri, İşsizlik Fonu’nun patronların talanına açılması, İş-Kur üzerinden işçi alımıyla patronların maaş “derdi”nden dahi kurtarılması, 25/2’nin kapsamının genişletilmesi ile haksız ve tazminatsız işten çıkarmaların önünün açılması kapitalistlere sunulan hizmetlerden bazıları.

EN BÜYÜK PAY SAVAŞA

Geçtiğimiz günlerde açıklanan 2018 bütçesi de bu siyasal ve toplumsal at-

mosfer içinde hazırlandı. Maliye Bakanlığı tarafından 2018 bütçe gideri 762,8 milyar lira, bütçe geliri 696,8 milyar lira, vergi geliri 599,4 milyar lira, bütçe açığı ise 65,9 milyar lira olarak öngörüldü. Kafamızda bir fikir oluşması açısından geçtiğimiz yılki verilere bakalım. Örneğin, 2017 bütçesi Ocak-Eylül döneminde 31,6 milyar lira, sadece Eylül ayında ise 6,4 milyar lira açık verdi. Bu açık veren giderlerin işçi ve emekçiler için kullanılmadığıysa açık. Bütçe finansmanındaki en büyük kalemin vergi gelirleri olduğu ve en fazla vergiyi asgari ücretlinin ödediği Türkiye’de patronlara sağlanan teşvikler, kapsamı her geçen gün daha da gizlenen ve payı arttırılan örtülü ödenekler (2015’te 150 milyon TL olarak açıklanırken, sonrasında çıkarılan bir yasayla tamamen gizlendi) ve kaçak sarayın masrafları (bir yılda ortalama 300 milyon TL) ise gün gibi ortada.

2018 bütçesinde giderler içindeki en büyük kalemi savunma yani, savaş ve saldırganlık bütçesi oluşturuyor. Bütçeden denetime kapalı olan Savunma Sanayi Fonu’na da kaynak aktarılıyor. Toplamda ortaya çıkan bilanço açık bir şekilde savaş ekonomisini gözler önüne seriyor. Ülke içinde ilericiyle, devrimcilerle ve Kürt halkına karşı tam bir imha politikası sürdüren ve bununla yetinmeyerek sınırı aşip kardeş halklara saldırma cüretini de gösteren AKP, bu yıl da savaş ve saldırı politikaları için giderini arttırdı. 2018’de savaşa ayrılan bütçe artarken sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerine ayrılan miktar ise düşürüldü. Sağlık, bir “sektör” olarak görülerek ve “her hasta bir müşteridir” mantığıyla hareket edilerek sağlığın özelleştirilmesi politikasına tam sürat devam ediliyor. Eğitime ayrılan bütçe de oranı düşenlerden, ki bu bütçenin tamamen neo-liberal politikalara hizmet

eden ve dindar ve kindar bir nesil yaratmayı hedefleyen bir bakışla kullanıldığını biliyoruz.

***

Kapitalist sistemde zenginliklerden patronlar sınıfının payı ne oranda büyüyorsa, işçi ve emekçilere düşen pay da o oranda azalır. 2018 bütçesi de bize bu gerçeği göstermektedir. Sermaye devletinin başındaki AKP kendi gerici emelleri ve sermaye düzeninin bekası için savaş ve saldırganlık politikalarını tırmandırıyor, bu rakamlar da bu olguyu gözler önüne seriyor. Koltukları her zamankinden fazla sallantıda olanlar, üretmeden tüketen asalaklar, çok büyük bir kısmı işçi ve emekçilerden kesilen gelirlerle oluşan, kalanı da tamamen kamu kaynaklarının talanına dayanan bu bütçeyi kendi ihtiyaçları üzerinden planlamışlardır. Bu plan ve programda işçi ve emekçilerin ihtiyaçlarına ise yer yok.

Eğitime bütçe yok

geldiğinden bu yana her yılki bütçesiyle kıyaslayarak hazırladığı ve *Cumhuriyet* gazetesi ile paylaştığı MEB raporu bu gerçekliği bir kez daha ortaya çıkardı. Raporda yer alan kimi başlıkların paylaşıldığı habere göre; MEB’in 2018 yılında bütçesi 92 milyar 528 milyon TL olarak öngörüldü. Bu rakama göre; eğitim bütçesi geçen yıla kıyasla Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içerisinde yüzde 9.95, devlet bütçesi içerisinde de yüzde 7.27 azaldı.

2002’de yatırım yapması için MEB’e verilen ödenek yüzde 22.34 iken, bu

oran 2018 için yüzde 11.24’e geriledi. MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay ise 2002 yılında yüzde 17.18 iken aradan geçen 16 yılda bu oran yüzde 8.36’ya düştü.

MEB’in 2018 yılı bütçe kullanma planında giderlerin yüzde 80’inin personel harcamalarına ayrıldığı görülüyor.

Raporda 4+4+4 uygulaması ile özel okulöncesi eğitim kurumlarında yüzde 34.8, özel ilkokullarda yüzde 40, özel ortaokullarda yüzde 72, özel liselerde ise yüzde 182.9 oranında artış gerçekleşti. Özel öğretim kurumlarına devam eden

öğrencilerde ise yüzde 119.1 oranında bir artış gerçekleşti.

2016’da en zengin 2 milyon 230 bin aile, eğitim için 10 milyar 555 milyon lira harcarken en yoksul yüzde 10’luk dilimde yer alan 2 milyon 230 bin aile ise sadece 165 milyon liralık harcama yaptı. Zengin ve yoksul ailelerin harcamaları arasındaki fark ise 64 kat olarak gerçekleşti.

2017-2018 eğitim öğretim yılında; okulöncesi eğitime başlayan bir öğrencinin başlangıç gideri 775.20 TL oldu. İlkokula başlayan bir öğrencinin başlangıç gideri ise 1.277.46 TL. Ortaokula başlayan öğrencinin başlangıç gideri 1.236.63 TL olurken liseye başlayan öğrencinin ise 1.499.61 TL.

Sermaye devleti, işçi ve emekçi çocuklarına 4+4+4 eğitim sistemi ile sanayi yollarını ve gelin duvaklarını reva gördüğünü ilan etmişti. Yine de işçi ve emekçilerin fazla mesailerle, ek işlerle, ev içinde sıkılan kemerlerle eğitim masraflarını karşılayarak çocuklarına “gelecek” sunma çabaları ise her geçen gün kapitalizmin kâr hırsı ile ördüğü duvarlara çarpıyor. Sermaye devleti çocuk işçi ve çocuk gelin yapamadığı emekçi çocuklarını ise ucuz iş gücü olarak kullanmak üzere meslek liselerine yönlendirdiği gibi, okul ve yurt bulamayan işçi ve emekçi çocuklarını tarikat ve cemaatlerin okul ve yurtlarına mecbur bırakıyor.

CHP Grup Başkan Vekili Engin Altay, Millî Eğitim Bakanlığı’nın 2018’de öngörülen bütçesini, bakanlığın AKP iktidara

Özakça'ya tahliye, Gülmen'e tutukluluğa devam kararı

KHK'larla ihraçlara karşı işlerini geri isteyen, açlık grevindeki tutuklu emekçiler Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın yargılandığı davanın 3. duruşması 20 Ekim günü Sincan Hapishanesi'ndeki mahkeme salonunda görüldü. Dava için sabah saatlerinden itibaren hapishane kampüsünün girişinde toplanırken, Yüksel direnişçileri ve destekçiler de hapishane kampüsüne geldi.

SEMİH ÖZAKÇA: AÇLIK GREVİ SUÇ DEĞİLDİR

Duruşma günü açlık grevinin 226. gününde olan Nuriye Gülmen sağlık durumu bahanesiyle duruşmaya getirilmedi. Duruşma itirafçı "tanık" Berk Ercan'ın çelişkili ifadeleriyle başladı. Avukatlar Ercan'a sorular sorarak yeminli ifadelerindeki tutarsızlıklara işaret ederek Ercan hakkında "yalancı tanıklık"tan suç duyurusunda bulunulması gerektiğini belirtti. Ercan'ın "iki kez görüştüm" dediği Özakça, Ercan'ın yaptığı için itirafçılık de-

ğil iftiracılık olduğunu vurgulayarak, görüştüklerini iddia ettiği tarihlerde askerde olduğunu belirtti. Semih Özakça beyanlarına devam ederken, açlık grevinin "örgüt üyeliği" olmadığını ortaya koydu. İşlerine iade edilmek için her şeyi yaptıklarını anlatan Özakça, son çare olarak açlık grevine başladıklarını belirtti. Özakça "Karanlığın güne, düşlerimizin güneşli güne dönüşmesi dileğiyle umutlu kalın!" ifadeleriyle beyanlarını tamamladı.

AVUKATLAR HUKUKSUZLUKLARI ORTAYA KOYDU

Devamında avukatların beyanına geçildi. Avukatlar Özakça ve Gülmen'e yapılan haksızlıkları anlatarak açlık grevindeki emekçilerin sağlık durumlarına dikkat çekti. Direnişçilerin kaçmadığını altını çizen avukatlar, beraat talep etmediklerini söyleyerek emekçilerin sağlık durumları dolayısıyla tahliye istediklerini vurguladı. Avukatlar mahkeme heyetinin, iki emekçinin durumuna kayıtsız

kalmaması gerektiğini dile getirerek tahliye taleplerini yineleyerek beyanlarını tamamladı. Nuriye Gülmen'in savunma hakkının gasp edildiğini, SEGBİS ile ifadesinin alındığını belirten Av. Ömer Faruk Eminağaoğlu, "SEGBİS ve duruşma salonu dışında keşif yoluyla sanık yargılanamaz" dedi. Nuriye Gülmen'e yapılan haksızlıkları sıralamaya devam eden Av. Eminağaoğlu, İçişleri Bakanlığı'nın davaya müdahale ettiğine dikkat çekerek, yalan ve karalama kampanyalarını teşhir etti.

Av. Eminağaoğlu'nun beyanlarının ardından mahkeme heyeti müzakere için ara verdi. Öte yandan, mahkeme salonu dışındakilere de TOMA'yla saldırı gerçekleştirildi. Duruşmanın devam etmesi beklenirken bir provokatörün saldırganlığı sonucu mahkeme salonu dışında gerginlik çıktı.

GÜLMEN TAHLİYE EDİLMEDİ, DURUŞMA İTİRAZLARA KARŞIN 17 KASIM'A ERTELENDİ

Aranın ardından mahkeme heyeti kararını açıkladı. Semih Özakça'nın adli kontrol şartıyla tahliyesine, Nuriye Gülmen'in ise tutukluluğunun devamına karar verildi. Mahkeme, Gülmen'in gelecek duruşmaya getirilmesine hükmetti. Avukatlar Nuriye Gülmen'in sağlık durumuna dikkat çekerek duruşmanın erkene alınmasını talep etti. Mahkeme heyeti, bir sonraki duruşma tarihini önce 29 Kasım, ardından ise 24 Kasım olarak belirledi. Gülmen'in ailesinin de itirazları devam ederken, mahkeme heyeti son olarak 17 Kasım'a karar verdi.

Gülmen'in babası bu kararı, "Mahkeme bir yerlere, 'adalet sağlanıyor' görüntüsü vermek için bu kararı aldı" diye yorumladı.

Semih Özakça hapishaneden çıktı: "Biz kazanacağız!"

Haksız yere elinden alınan işi için açlık grevini sürdüren öğretmen Semih Özakça, 20 Ekim'de tahliye edildiği duruşma sonrası hapishaneden çıktı.

Nuriye Gülmen ile birlikte haklarında açılan davanın 20 Ekim'de görülen duruşmasında mahkeme heyetinin aldığı tahliye kararının ardından Semih Özakça, Sincan Hapishanesi'nden çıktı.

Özakça'yı, ihraç edilen ve açlık grevini sürdüren eşi Esra Özakça'yla bir-

likte yakınları, dostları ve direnişçiler evinde karşıladı.

Semih ve Esra Özakça kalacakları eve ambulansla götürülürken, ambulansı takip eden polis araçları da dikkat çekti.

Evinin önünde kısaca açıklama yapan Semih Özakça "Tecrit işkencesinden kurtuldum, işimizi istemeye devam ediyoruz, biz kazanacağız!" ifadelerini kullandı.

"Siz gideceksiniz, biz kalacağız!"

KHK'larla ihraç edilmelerine karşı 36 haftadır İstanbul'da direnişlerini sürdüren Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) üyeleri eylemlerini sürdürüyor. Pazartesi, Çarşamba ve Cumartesi günü Kadıköy ve Bakırköy'de, Cuma günleri de Kartal'da yapılan oturma eylemlerinde iktidarın saldırıları teşhir edilerek çevredekilere sesleniliyor. Muhafiz kimliklerinden dolayı işten atıldıklarına dikkat çeken emekçiler, işlerine dönene kadar direneceklerini vurgulayarak mücadele çağrısı yapıyorlar.

20 Ekim günü Kartal'da yapılan açıklamayla birlikte ihraçlara karşı imza toplamaya da devam edilirken, çok

sayıda işçi, emekçi ve öğrenci direnişi ziyaret ederek desteklerini sundu.

21 Ekim günü Bakırköy'de yapılan eylemi, işten atılmalarına karşı direnişte olan Kod-A işçileri ile HDP ve CHP milletvekilleri de ziyaret etti. İki yakadaki eylemlerde konuşan direnişçiler iktidarın saldırılarını teşhir etmenin yanında KESK ve DİSK bürokrasisine direnişi sahiplenme çağrısı yaptılar. Açlık grevindeki direnişçiler Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'ya da dikkat çeken direnişçiler, iktidarın "Yemek yiyorlar" yalanını teşhir ettiler.

23 ve 25 Ekim günleri de oturma eylemleri devam etti.

Yüksel direnişinde polis terörü

KHK'yla ihraç edilen emekçilerin başlattığı Ankara'daki Yüksel direnişi her gün gerçekleşen polis saldırılarına karşı 13.30 ve 18.00'de yapılan eylemlerle sürdürülüyor.

Direnin 346. günü olan 20 Ekim'de kitlenin toplanmasıyla polis "Dağılın" tehditleriyle eylemi bastırmaya çalışırken kitle, "İşimizi geri istiyoruz" şiarını ve tutuklu açlık grevi direnişçilerinin taleplerini haykırdı. Kısa süre içerisinde polis ozaliti yırtarak saldırıya geçti. Polis eylemcileri yerlerde sürükleyerek darp ve işkenceyle gözaltı yaptı. Eylemi görüntüleyenler de polisin engelleme girişimine maruz kaldı. Toplamda 20'ye yakın kişi gözaltına alındı.

23 Ekim günü öğlen açıklamasında 4 kişi gözaltına alınırken akşam açıklamasında aralarında Veli Saçılık ve Acun Karadağ'ın da olduğu direnişçilerin etrafını saran polis darp ve işkenceyle emekçileri gözaltına aldı.

25 Ekim'de de Gülmen ve Özakça'nın açlık grevinin 231. gününde olduğu yazılan ozalitlerini açarak eylemlerine başlayan emekçiler öğlen ve akşam eylemlerinde polisin saldırısıyla karşılaştı. Ozaliti yırtarak emekçilere saldıran polis, öğlen ve akşam eylemlerine katılanları darp ve işkenceyle gözaltına aldı. Akşam eyleminde Veli Saçılık'ın da aralarında olduğu 6 kişi gözaltına alındı.

Sermayenin can simidi: Kiralık işçilik

Kapitalist üretim ilişkileri kendisinin bir sonucu olarak güvenlik, güvencesizlik ve geleceksizlik (3G) sorunlarını ortaya çıkarıyor. Bu nedenle, piyasa ekonomisine imanlı iktisatçıların kriz tamtamlarının çaldığı dönemlerde en çok işaret ettiği konular 3G alanlarında yapılacak olan düzenlemeler oluyor. Bir çok ülkede bunun kendisi "kemer sıkma politikaları" olarak emekçilerin gündemine sokuluyor. Doğal olarak bu alan iki sınıfın mücadele alanını da oluşturuyor.

Bugün ise rejim ve devlet krizini aynı anda yaşayan sermaye sınıfı ve AKP iktidarı bu alanda elini güçlendirmek için yeni bir saldırıya hazırlanıyor. Ortaçağ artığı kölelik düzenini modern bir kılıfa sokarak önümüze getirmek istiyorlar: İşçi sınırsızlığını, yani "kiralık işçilik"i.

SERMAYE İÇİN DİKENSİZ GÜL BAHÇESİ

Özel istihdam büroları hiç de öyle AKP'nin buluşu değildir. Klasik iktisatçıların hevesle savundukları tam istihdam politikaları bir yük haline gelmeye başladıktan sonra çareyi Keynesyen formüllerde aramaya başladılar ve istihdam enflasyonunu eksik istihdamı dengeleyerek aşmak istediler. İstihdamın artırılması, bir yanıyla istihdamın azaltılmasını içeren eksik istihdamın artırılmasıyla birlikte ele alınmakta, bunun ücret, sosyal hak ve güvencelilik düzeyinin düşürülmesiyle, emekçilerin kazanılmış haklarının ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacağı iddia edilmektedir (1). Kapitalizmin vicdanı olarak görülen "sosyal politikalar" marifetiyle işçi sınıfın gündemi haline getirilen bu istihdam politikaları Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) istihdam tanımını değiştirmeye de götürmüştür. ILO istihdamı; "İktisadi gelişme ve kalkınmayı teşvik etmek, hayat seviyesini yük-

selemek iş gücü ihtiyaçlarını karşılamak ve işsizlik ve eksik istihdam sorununu çözmek amacıyla, her üye tam ve verimli istihdam ve işin serbestçe seçilmesine matuf bir politikayı esas bir gaye olarak ele alacak ve uygulayacaktır" (2) diye tanımlamaktadır. Ancak gelinen yerde özel istihdam büroları aracılığıyla kısmi süreli çalışma biçimini benimsemiştir. (3)

Avrupa kapitalizminin uzun zaman önce icat ettiği bu formül AKP ile sermaye sınıfına yeniden hediye edilmiş olacak. Ancak bu durum salt kiralık işçilik ile sınırlı değil, bu topluca saldırının bir parçası olarak yürürlüğe sokulmak isteniyor. Bir saldırı paketi ile sınıf kinini ortaya çıkaran AKP, bu paket ile birlikte Özel İstihdam Bürolarını, kıdem tazminatının fona devredilmesini, bölgesel asgari ücret uygulamalarını ve ihtilafli bir akıbeti olan taşeron sistemini pişirip emekçilerin önüne getirecektir. Kiralık işçilik uygulaması ile birlikte işçilerin bağımlılık ilişkileri de değişecek, iki patrona sahip olacaklar. Birisi maaşını ödeyen, sigortasını yatıran ve nerede ne kadar çalışacağını belirleyen özel istihdam bürosu, diğeri ise tamamen çalıştığı yerde teknolojik bağımlılık kurduğu patronu. Bu saldırı kuşkusuz işçi sınıfını örgütsüzleştirmeye, güvencesizleştirmeye ve geleceksizleştirmeye yönelik atılan adımların en büyüğüdür. İşçi çalıştığı alanda gördüğü çarpıklıklara müdahale etme olanağından mahrum bırakılmış olacak, işini yaptığı patronu tarafından beğenilmediği takdirde ise ÖİB'e tekrar gönderilebilecek. Kiralanan işçi bir ay da çalışabilir, bir yıl da çalışabilir, bu ÖİB'den isteği yapan patronun iş gücü ihtiyacına kalmış bir durum. Kiralık işçinin süresi ya da işi bittiğinde fabrikayla ve iş arkadaşları ile bağı kesilmiş oluyor.

Çeşitli işlerde çalışabileceği gibi, tek bir iş üzerinden değil yapabileceği işler üzerinden listeleniyor ve farklı semtlerde farklı zamanlarda çalışmak durumunda kalabiliyor. Bağlı bulunduğu ÖİB bir işçiyi istemediğinde ya onu çıkartabilir ya da başka bir ÖİB'ye kiralayabilir. Yasal mevzuatlar sendikalaşmayı olanaklı kılarken bu koşullarda sendikal faaliyet yürütmek imkansız hale geliyor.

Kiralık işçilik esnek istihdam biçimlerinin en güvencesiz ve en belirsiz formudur. Bu yasa tasarısı meclise sunulurken bunun adını "güvenceli esneklik" olarak koymuşlardı. Sermaye için güven sağladığı açıktır. ÖİB işçisi bir iş koluna tanımlı olarak çalışmayacak, bahsedildiği gibi yapabileceği işler listesinden ona belirlenen iş kolunda çalışmak zorunda bırakılacaktır. Bu durum ise o işçinin hangi iş kolunda örgütleneceği gibi bir belirsizlik yaratacaktır. Sendikalı olacaktır ama hangi iş kolunda? Güvence konusunda tasarının müsebbipleri iş güvencesi yerine istihdam güvencesini yeğliyorlar. Bu hokkabazlık ile geniş tanımlı işsizlik oranlarında %2'lik bir düşüş öngörüyorlar.

OLAĞANLAŞTIRILAN SÖMÜRÜ

Meclis gündemine taşınan bu saldırı paketi kuşkusuz bir ihtiyacın ürünü olarak ortaya çıktı. İş gücü piyasasında artan iş gücü maliyeti sermaye sınıfının uzun süredir canını sıkıyor. TİS görüşmelerinde hararetle bu durumu defalarca kez dillendirmişlerdi. Patronların bu ihtiyacını gören sermaye partisi onlara bu paketi hediye etmekte bir beis görmemektedir. Çünkü sermaye partisi temsil ettiği bu sınıfa binlerce kez bağlıdır. Güvencesizleştirilmiş, esnek çalışma koşulları ile geleceksizleştirilmiş bir işçi sınıfı, sermaye sınıfı için dikensiz bir gül bahçesidir. Bu

tabloda bizi ilgilendiren bunların ne yapacağı değil, işçi sınıfının bu saldırıya nasıl cevap vereceğidir. Düğümü çözecek olan yer tam da burasıdır. "Burjuvazinin iktisadi egemenliği, siyasal ifadesini, işçi sınıfını ve emekçileri baskı ve denetim altında tutmanın aracı olan kapitalist devlette bulur. Çağdaş burjuva devleti, sermayenin ücretli emek üzerindeki tahakkümünün bekçisidir. Hangi biçimi alırsa alsın, burjuva devletin bu sınıfsal özü ve işlevi değişmez. Burjuvazinin iktisadi egemenliği, toplumun ideolojik ve kültürel hayatı üzerindeki egemenliğin de temelidir." (4)

Sermaye devleti, işçi sınıfının üzerinde bir baskı, zor aygıtı olarak toplumsal yaşamın bir gerçeği olarak bu saldırıyı sürekli gündemde tutuyor. Bir taraftan suni gündemler ile emekçileri sersemletirken diğer taraftan sömürü koşullarının olağanlaştırılacağı zemin arayışını sürdürüyor. Sömürü mekanizmalarını oluşturan sermaye devleti bu sömürüyü opak bir hale getirmek için var gücünü kullanacaktır ve kullanıyor. Kıdem tazminatlarının fona devredilmesi tartışırken hatırlanacağı üzere "kıdem tazminatı helal değildir" diye vaaz edilmişti. Telekom işçilerinin grevinde grevin "günah" olduğunu vaaz etmişlerdi. Bunların bizim açımızdan tek bir arka planı var, aynı ideolojik algıdan besleniyorlar ve hepsi de mesele sömürü olduğunda bu sömürücüler panteonunda birer birer yerini alıyorlar. Yoksulluğu, geleceksizliği, işsizliği yaşamın içerisinde ruhanileştirerek toplumsal bir dinamizmin önünü almak ve kriz düzenini yönetmenin maddi zeminini yaratarak emekçileri sefalet koşullarında boğmak niyetindedir.

İşçiler için yoksulluk, güvencesizlik ve sömürü koşulları sürekli hale gelirken sömürücü takımı ise cehennem içinde cennet vaaz eden kilise korolarına dönüşmektedir. Bundan sonrası ise bu koroyu dinleyip bataklığı gülistan diye sunanlara karşı baş eğmek mi olacak, yoksa fiili meşru mücadele yolunu tutarak son sözü tarihte direnenlerin söyleyeceğini burjuvaziye yeniden hatırlatmak mı olacaktır? Sermaye sınıfının yaşamış olduğu krizler huzursuzluğu da toplumsal bir düzleme taşıyor. Bu öfkenin sınıf içerisinde yeniden üretildiği moment bu tanımlanan sorunun çözümünü bize şimdiden fısıldıyor.

(1) Radice, H. (2007) *Neoliberal Küreselleşme: İmparatorlukların Olmadığı Bir Emperyalizm mi? Hazırlayanlar: Alfredo S.F., Deborah J., Neoliberalizm Muhalif Bir Seçki, İstanbul, Yordam Kitap, s.165*

(2) http://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377278/lang--tr/index.htm,-Madde,1/1

(3) Bkz., ILO, 181 sayılı Özel İstihdam büroları sözleşmesi

(4) TKİP Program, I. Bölüm, Kapitalizm, m.7

TİS sürecinde satışa hazırlanılıyor

140 bin metal işçisini ilgilendiren MESS ve metal iş kolunda yetkili sendikalar arasında devam eden Toplu İş Sözleşmesi (TİS) görüşmelerinde son perde yaklaşıyor. Türk Metal Sendikası ve Birleşik Metal-İş'in MESS ile yaptığı görüşmelerde üçüncü turlar geride kalırken Çelik-İş de MESS ile iki defa masaya oturdu. Her üç sendikanın da metal işçilerinin taleplerini sunmaktan uzak taslakları ve bu talepleri savunma noktasındaki basiretsizlikleri orta yerde duruyorken şimdiye dek yapılan görüşmelerde sadece genel idari maddeler üzerinde anlaşılmasının duyurulması şaşırtıcı olmadı.

TÜRK METAL'E GÖRE HER ŞEY YOLUNDA

MESS ile yapılacak olan TİS'e 117 bin işçi için imza atacak olan ve işçiyi sırtından vurmasıyla bilinen Türk Metal, MESS ile üç görüşmeyi geride bıraktı. 5 Ekim tarihli ilk toplantıda 16, 12 Ekim tarihli ikinci toplantıda 18 ve son olarak da 19 Ekim tarihli üçüncü toplantıda ise 4 idari maddede anlaşma sağlandığını duyurdu. Anlaşmanın detayları ise kamuoyu ve işçilerle paylaşılmadı.

Sosyal haklar noktasında taleplerin yer almadığı, göz boyayıcı taleplerle şişirilen ve hesaplama aldatmacaları üzerinden tam anlamıyla bir satış taslağı ile işçilerin karşısına çıkan Türk Metal'in sözleşme taslağının toplamda 42 idari maddesi MESS ve Türk Metal arasında imzalanmış oldu.

BİRLEŞİK METAL-İŞ, ELDE VAR SIFIR

Birleşik Metal-İş ile MESS arasında süren görüşmelerde ise ilk toplantı 6 Ekim tarihinde gerçekleşmiş ve bu toplantıda 15 idari maddede anlaşılmıştı. İkinci toplantı 12 Ekim tarihinde yapıldı ve bu toplantıda 9 madde imzalandı. Son olarak 23 Ekim'de gerçekleşen üçüncü toplantıda ise "soyunma yerleri, dolaplar, duşlar" başlıklı 72. madde ve "mammullerden yararlanma" başlıklı 74. maddede anlaşma sağlandı. Yıllık ücretli iznin toplu kullanımı, yıllık ücretli izin kurulu,

Her üç sendikanın da metal işçilerinin taleplerini sunmaktan uzak taslakları ve bu talepleri savunma noktasındaki basiretsizlikleri orta yerde duruyorken şimdiye dek yapılan görüşmelerde sadece genel idari maddeler üzerinde anlaşılmasının duyurulması şaşırtıcı olmadı.

gebe ve emzikli kadınların izin hakkı, sosyal sigortalar ve ilgili izinler, işçi sağlığı, hafif işlerde çalışabilir raporu alanlar başlıklı 6 madde ise bir sonraki görüşmeye bırakıldı.

TAŞTA SES VAR, ÇELİK-İŞ'TE YOK

MESS ile Çelik-İş arasında ise TİS süreci kapsamında iki toplantı yapıldı. İlk toplantının 6 Ekim'de yapıldığı görüşmede 15 idari maddede anlaşıldığı duyurulurken bu 15 maddeye dair bir bilgi verilmedi. 16 Ekim tarihinde yapılan ikinci görüşmeye dair ise sendikadan bir açıklama yapılmadı. Çelik-İş, TİS sürecini sessizce sürdürürken internet sayfasından üyesi olan işçilerin üniversiteyi kazanan çocuklarına burs vermeye devam edeceğini duyurmakla yetindi.

MİB: "HAYDİ HEP BİRLİKTE YENİDEN OMUZ OMUZA"

Metal İşçileri Birliği (MİB) ise 24 Ekim'de sosyal medya hesabı üzerinden

yayınladığı açıklama ile metal işçilerine seslendi. "Satışa izin vermemek, satış sözleşmesini yırtmak için, haydi hep birlikte yeniden omuz omuza" başlıklı açıklamada oynanan orta oyunu teşhir edildi. Altına imza atılan idari maddelerin önemine değinmekle birlikte bu maddelerin hemen hepsinde MESS'in yıllar önce koyduğu sınırlara uyulduğuna dikkat çekildi. "Çalışma sürelerinin kısaltılması, keyfi işten atmaların engellenmesi, disiplin kurullarında işçi çoğunluğunun sağlanması gibi gerçek bir güçle yapılacak düzenlemelerle ilgili tek kelime edilmiyor" denilen açıklamada sendikaların gizli saklı yürüttüğü görüşmelere dair MİB'in edindiği bilgiler paylaşıldı. MESS'in 3 yıllık sözleşmede ve düşük ücretlerde ısrar ettiği, Tayyip Erdoğan'ın sürece müdahale ederek "verin yüzde iki bir an önce uzatmadan bitirin" dediği ve bu söylem karşısında Türk Metal'in el pençe divan durduğu bilgisini paylaşan MİB, satışa karşı metal işçilerini uyardı. Metal işçisinin karşısında sadece

MESS'in olmadığını, bir bütün olarak sermaye sınıfının durduğunu ortaya koyan MİB, sendikal bürokrasinin satış işçilere sunmak için yapacağı oyunlara dikkat çekti. Metal işçileri arasındaki "Metal Fırtına'dan sonra artık iyi bir sözleşme yapılacağı"na dair var olan yanılsamaya da dikkat çeken MİB, üzerinde düşünülmesi gereken sorunun "satış sözleşmesi imzalandığında ne yapacağız?" sorusu olduğunu belirterek Metal Fırtına'nın derslerini hatırlattı. MİB açıklamasında son olarak "Tüm bunlar için kenarda beklemek yerine şimdiden sahaya inmeli, harekete geçmeliyiz. Emeği, hakları ve geleceğini düşünen her işçi arkadaşımız mutlaka sorumluluk almalı, 'dur bakalım ne olacak' düşüncesini terk etmelidir. Günler hızla akıyor ve yitirilen her zaman satış şebekelerinin işini kolaylaştırıyor. Yıllar boyu ağlamamak için şimdi harekete geçmenin tam zamanıdır! Unutma ki en büyük gücün birliğindedir, MİB ile omuz omuza vermendedir" dedi.

Birleşik Metal-İş'in hukuksuzluğu tescillendi

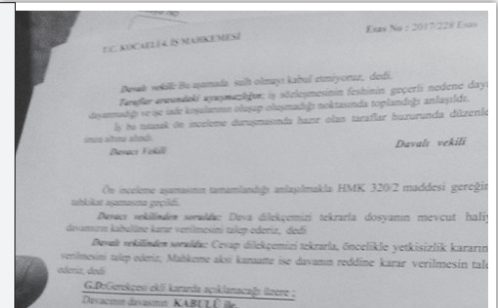
Kartepe'de kurulu Bekaert fabrikasındaki grevin ardından, Birleşik Metal-İş yönetimi tarafından ilk olarak temsilcilik görevleri ellerinden alınan, sonrasında da mahkeme tutanakları ile patronla işbirliği içerisinde işten atılan temsilcilerin açtığı davanın son duruşması 24 Ekim'de Kocaeli 4. İş Mahkemesi'nde görüldü.

Birleşik Metal-İş avukatlarının yetkisizlik kararı istediği duruşmada, mahkeme işçileri haklı

buldu. İşçilerin haksız bir şekilde temsilciliklerden alındığı yerel mahkeme tarafından onaylandı.

Kararda, 8 iş günü içerisinde istinaf mahkemesine başvurunun yolu açık bırakıldı.

Temsilcilikleri iade edilen işçilerin işe iade davaları ise hâlâ sürüyor. İşçiler, Birleşik Metal-İş ve Bekaert patronu ortaklığıyla, iş yavaşlattıkları gerekçesi ile işten atılmıştı.

CSUN fabrikasında neler oluyor!

2013 yılında Tuzla Serbest Bölge'de kurulan CSUN fabrikası Çin sermayesine ait olup güneş panelleri üretiyor. Dönemin Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın açılışını yaptığı fabrika kurulduktan 2 yıl sonra işçiler Birleşik Metal-İş'te örgütlendiler. Geçtiğimiz aylarda TİS sürecine giren fabrikada patronun zam talebini kabul etmemesi sonrası süreç tıkanma noktasına geldi.

PATRONUN AYAK OYUNLARI

CSUN yönetimi son görüşmede sendikaların %23'lük zam talebini kabul etmedi. Sonrasında ise işçileri TİS hakkında bilgilendirme bahanesi ile beşer beşer yanına çağırmaya başladı ve işçileri kendi isteklerine razı etmeye zorladı. Kriz koşullarından, fabrikanın kapanabileceğinden dem vuran yönetim, zarar ediyoruz söylemleri ile işçileri kandırmaya çalıştı. Toplantılara sendika temsilcilerinin girmesini istemeyen patron, temsilcilerin işçilere söz hakkı tanımadığını ve işçilerin fabrika hakkında ya da çalışma koşulları hakkında ne düşündüklerini bilmek istediklerini ifade ederek sendikaya karşı güvensizlik ortamı yaratmaya çalıştı. Çin'den bir yetkilinin de katıldığı toplantılarda işçilerin sorunlarını önem-

sedikleri görüntüsü çizildi. "Biz şu an size %14 zam veriyoruz, eğer kabul etmezseniz, hakem heyeti üzerinden 'enflasyon oranında' bir zamma razı olursunuz" diyerek işçileri sıkıştıran patron olası bir grev oylamasında işçilerin "hayır" demesini isteyerek aksi durumda lokavt ilan edileceği ve herkesin işsiz kalacağı tehditlerini de savurarak, aba altından sopa göstermeyi de ihmal etmedi.

PEKİ, BİRLEŞİK METAL-İŞ BU SÜRECE NASIL HAZIRLANDI?

Sendika, birçok fabrikada yaptığı gibi işçileri sözleşme sürecine katmadı. İşçiler ise sendikaların TİS taleplerini patronun yaptığı toplantılarda öğrenebildiler. Öncesinde işçilere hiçbir bilgi vermeyen sendika temsilcileri "biz sizin için en iyisine karar veririz" havasındalar. Gelinen yerde sendika temsilcileri kendi seçtikleri komite ile birlikte bütün işçiler adına kararlar alıyor. Sendikaların 'patronun toplantısına katılmayın' kararına işçilerin uymaması da bu yüzden yaşanıyor.

İşçiler sendikaların bürokratik yapısına müdahale etmezse hep kaybeden kesim olacak. Çünkü sendikal bürokrasi girdiği her fabrikada kendi hakimiyetini kurarak işçilerin kazanımları yerine kendi çıkarla-

rını ön planda tutuyor. Bugün CSUN'da olan da budur. Temsilcilerini seçim yaparak seçen ve fabrika komiteleri kurarak işçilerin taban iradesine yaslandığını iddia eden Birleşik Metal-İş, gerçekte işçilerin mücadele ve örgütlenme süreçlerinden çok kendi çıkarlarını esas almaktadır. CSUN süreci bunu bir kez daha doğrulamıştır.

CSUN İŞÇİLERİ SÜRECİN ÖZNESİ OLMAK ZORUNDA!

CSUN işçisi artık "söz, yetki, karar" hakkını eline almalıdır. Patronun her türlü oyunlarına ve saldırılarına, sendika bürokrasisinin icazetçi, uzlaşmacı anlayışına karşı tek çözüm budur. Sendikaların göstermelik eylemlilerinden çıkıp gerçekten sınıfın gücünü gösteren ve üretim süreçlerine vuran eylemler gerçekleştirilmelidir. Birleşik Metal ve CSUN patronu arasında yapılan görüşmeler şeffaf olmalı ve işçilerin kararı olmadan hiçbir madde kabul edilmemelidir. Süreç böyle ilerlerse CSUN işçisi kazanır. Bunun için CSUN işçisi kendi birliğini kurmalı ve "sınıfa karşı sınıf" tutumunu benimsemelidir.

TUZLA'DAN SINIF DEVRİMCİLERİ

Şişecam'da anlaşma sağlandı

Kırklareli Paşabahçe Cam fabrikasında işten atılan 90 işçinin hakları için verdiği mücadelenin sonucunda işçiler ile Şişecam genel merkezi arasında anlaşma sağlandı.

Atılan işçiler 20 Ekim'de Kristal-İş Sendikası Lüleburgaz Şubesi önünde toplanarak Şişecam'ın İstanbul Tuzla'daki genel müdürlüğüne doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüşün ilk günü polis baskısına rağmen destekçilerle beraber Kırklareli'nin Evrensekiz ilçesine kadar devam etti ve işçiler geceyi burada çadırlarda geçirdi.

Yürüyüşün 2. gününde Kırklareli Valiliği OHAL bahanesiyle yürüyüşü yasakladı. Sabah yürüyüşe başlayan işçiler Büyükkarıştıran'da jandarma ve çevik kuvvet tarafından ablukaya alındı.

İşçilerin yürüyüşü engellenirken desteğe gelen herkes ve hatta işçilerin çadır kurduğu benzinlikte yakıt almak için duranlar dahi GBT kontrolüne tabi tutuldu.

Şişecam merkezi ile 23 Ekim'de yapılan görüşmede de işçilerin talepleri kabul dilmezken işçiler ertesi gün (24 Ekim) otobüslerle Tuzla'ya geçerek taleplerini Şişecam yönetimine taşıyacaklarını duyurarak Büyükkarıştıran'daki bekleyişlerini sonlandırdılar.

Ancak 24 Ekim sabahı Lüleburgaz'da sendikada toplanan işçiler yaptıkları toplantının ardından anlaşmaya vardıklarını açıklayarak eylemlerini sonlandırdılar.

"90 Trakyalı cam işçisi" olarak yapılan açıklamada, atılan bütün işçilerin özlük hakları ile birlikte Eskişehir'deki fabrikaya alınacağı, ancak istemeyen işçilerin ise teşvik primi ile işten ayrılacağı belirtildi. İşçilere, 27 Ekim Cuma gününe kadar süre verildiği ve herkesin tercihini bireysel olarak yapacağı ifade edildi.

Anlaşmayı "Bugün itibarıyla 90 cam işçisinin işe iadesinin yolu açılmıştır" diye karşılayan işçiler, müca- delelerinde kendilerine destek verenlere teşekkürlerini sundu.

Arabuluculuk kanunu Resmi Gazete'de yayımlandı

Sermaye devletinin patronları iş davalarından kurtarmak için gündemine aldığı 7036 sayılı "İş Mahkemeleri Kanunu" 25 Ekim'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bu yasayla birlikte işçilerin doğrudan dava açabilmesinin önü kapatılırken aynı zamanda devreye girecek arabulucular eliyle davaların patronların aleyhine sonuçlanması engellenmek isteniyor.

Yasaya göre arabulucu süreci işletilmeden iş kazaları ile bağlantılı konular dışında iş davaları açılmayacak.

Arabulucu görevlendirildiği tarihten itibaren en geç 3 hafta içinde süreci sonuçlandırarak. Ancak "bu süre zorunlu hallerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta" uzatılabilir.

"Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin" toplantıya katılma-

ması nedeniyle "sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerine bırakılacak."

Anlaşmaya varıldığı durumda arabulucu ücreti (aksi bir karar olmadığı durumda) iki tarafa eşit olarak bölüşülecek. Görüşmeler iki saati aşmışsa ve anlaşma sağlanamamışsa yine arabulucu ücreti her iki taraftan eşit olarak alınacak.

Şişecam'da direnişin muhasebesi

Şişecam işçisi kısmi bir kazanımla direnişi sonlandırdı. Önümüzde duran görev yaşadıklarımızdan çıkardığımız derslerle sendikal ağalığa ve sermayeye karşı kararlı bir mücadeleyi büyütmektir.

Şişecam işçisi başlatmış olduğu mücadeleyi 24 Ekim itibari ile sonlandırmış oldu. İlk sunulduğunda kabul edilmeyen Eskişehir'e kaydırma ve isteyenlerin yeniden teşvikten yararlanma teklifi görüşmede yeniden sunulmuş ve işçiler son yaptıkları görüşmede bu teklifi kabul ederek direnişi sonlandırmış oldu.

Cam işçisi sonucu her ne kadar istediği gibi olmasa da geriye işçi sınıfı mücadelesi açısından önemli bir deneyim bıraktı. Şimdi bu deneyimler ışığında geleceği kazanmak sorumluluğu ile karşı karşıyayız.

Direnişin muhasebe notlarını şöyle sıralayabiliriz;

1) Sendikalar uzun yıllardır işçiler tarafından yönetilip denetlenmediği için bugün tamamıyla sermaye ajanı rolünü oynamaktadır. Buna Türkiye sınıf mücadeleleri tarihinde önemli bir yeri olan cam işçilerinin sendikası Kristal-İş de dahil. Cam işçilerinin dediği gibi Bilal Çetintaş'ın sendikal anlayışı bir patron projesidir. Bu anlayışa karşı sendikal seçim zeminlerinde mücadele etmek oldukça zordur. Kırklareli cam fabrikasında olduğu gibi, seçim süreçlerinde sendika aracılığıyla işe alınan işçiler örneğinde olduğu gibi seçim daha en başından ağalar tarafından garantiye alınmaktadır. İşçiler sendika ağalarına karşı fiili mücadeleyi de önüne koyan ve sadece seçim süreçlerine sıkışmayan bir mücadeleyi önüne

koymalıdır.

2) Sermaye sınıfı her yanı ile örgütlü bir sınıftır. Her ne kadar bazı yerel yöneticilerin tutumu daha farklı gözükse de CHP bir sermaye partisidir. Bu yaşanan süreçte de görüldüğü üzere tutumu hep sermaye sınıfının yanında olmak olmuştur. Başta Lüleburgaz olmak üzere cam işçisi sınıf adına net kazanımlar elde etmek istiyorsa işçi sınıfının kendi bağımsız çizgisi ile bir mücadele hattı örmeyi ne yapıp edip başarmalıdır. CHP gölgesinde alınan "sınıf tavrı" bırakın kazandırmayı, işçi hareketine moral kayıplar yaşatmaktadır.

3) Jandarma ve polis, düzen bekçiliğini yapan kolluktan başka bir şey değildir. Onların direnişin yanında olduğunu düşünmemeliyiz. Onların amacı açık ve gizli baskı yöntemlerini kullanarak direnişi

bitirmektir. Bu geçmişte de böyleydi. Bu direniş şahsında da böyle oldu.

4) Üretimi durdurmaya eylem biçimleri kısmen etkili olmakla birlikte kesin ve net sonuçlar elde etmek noktasında sonuç üretmemektedir. Geçmiş dönemlerde az çok burjuva demokrasininin işlediği dönemlerde bu eylemler biraz daha etkiliydi. Ancak içine girmiş olduğumuz faşist baskı koşullarında bu tip eylemler çok etkisiz kalmaktadır. Fabrika içinden belirgin bir desteği olan direnişçi işçiler üretimi etkileyecek ya da bloke edecek eylemleri önüne koymalıdır. Kapitalist burjuva sınıf işçi sınıfına karşı aldığı tutumlarda makyajlarının dökülmesini umursamadan açık ve net tutumlar aldığı yerde işçi sınıfı da açık, net tutumlar almalıdır.

5) Grev süreci sonrasında sendika-

nın patron ile karşı bir saldırıya geçeceği bekleniyordu. Saldırı başlamadan başta sendika olmak üzere grev sürecindeki muhalefet dinamik bir şekilde örgütlenmeli. Sendikaya ve patrona "aklınızdan bile geçirmeyin" mesajı verilebilmeliydi.

6) İşçi sınıfı mücadelesi gücünü yasalardan değil haklılığından alır. Haklı talepler doğrultusunda her türlü eylem meşrudur. Şu asla akıldan çıkmamalı; yasalar işçilerin haklı mücadelesinin önüne geçmek için kullanılır. Cam işçilerinin geçmiş mücadele pratiklerinde fazlasıyla yer alan "İŞGAL, GREV, DİRENİŞ!" pratiğini hayata geçirmediğimiz sürece en iyi ihtimalle ölüm gösterilip sıtmaya razı olacağız.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Ford Otosan'da üç vardiyaya bilmecesi ve eşitlik!

Yıllık izin öncesi Custom hattının üç vardiyaya geçeceğini duyuran Ford Otosan, Kasım ayı gelmesine rağmen halen üç vardiyaya geçemedi. Sözleşme öncesi "üç vardiyaya geçeceğim" diyenler her gün bunu ileri tarihe erteliyor. Daha ne kadar ertelenir orası da muamma. Üstelik üç vardiyanın ne kadar süreceği de belirsiz.

Büyük bir şirket olan Ford Otosan'ın üç vardiyayı ayarlayamaması bir yana dursun, yeni işçilerin bir kısmı sivil elbiseyle çalışıyor. Eski işçilerine değer vermeyen şirket bugün işten çıkardığı işçileri arayarak geriye gelmelerini istiyor.

Daha düne kadar eskiler "çıkıp gitsin" diyenler şimdi eski işçileri arar mı oldu dersiniz? Bunun cevabı "hayır." Onların ilgilendiği şey dişlilerin dönmesi, kasalarına daha çok para girmesi. İş bitince, Metal Fırtına'da yaptığı gibi eskileri alıp "kullan-at" politikasını hayata geçirecekler. Başka bir şey değil. Yeter ki çark onlardan yana dönsün.

Gel gelelim sermayenin yalanlarından biri olan kadın-erkek eşitliği konusuna. Daha geçen sene "pozitif ayrımcılık" diye yola çıkanlar bugün "eşitlik" diye yola devam ediyorlar. "Pozitif ayrımcılık" masalıyla kadın üzerindeki çif-

te sömürüyü pekiştirenler, bunu nasıl eşitliğe bağlayabilir. Ayrıca, bünyesinde çalıştırdığı işçilerin kaç eğitimden sonra fikrini değiştirdi? Dahası kaç kadın işçi bu eğitim sayesinde eşit olduğuna inandı? Hemen hemen hiçbiri bunu kabullenemedi dersem yeridir.

Bu eğitim sadece kağıt üstünde kalmaktan öteye geçemiyor. Çünkü eşitliğin oluşabilmesi için ekonomik-sosyal zemin lazım. İş hayatının dışında da insanların bolca vakti bulunması gerekiyor. Yani çalışma saatleri düşürülmesi, ücretler artırılmalı ki insanlar gezip görebilsinler. Kişilerin düşünceleri ve

fikirleri maddi sıkıntılardan, olumsuzluklardan kurtuldukça gelişir. İlk olarak buraları değiştirmek gerekir.

Bu eşitlik aslında "eşit kölelik" anlamı taşıyor. Ucuz işçiliğin adına eşitlik diyorlar. Çünkü kadın işçileri kullanarak işçileri bölmek ve birlik olmasını daha da zorlaştırmak istiyorlar. Kadın işçileri erkek işçilere karşı bir tehdit olarak kullanılıyorlar.

Bu sömürü düzeni koşullara göre kendini yenileyip amacına ulaşma adına her türlü kılıfa girip karşımıza çıkıyor. Çünkü bizler görmezden geliyoruz. Biz işçiler dağınık haldeyiz. Birlikte hareket edemez, bunu öğrenemezsek sermaye karşısında sürekli kayıplara uğrarız. Hep birlikte sermayeye karşı mücadele etmeliyiz.

FORD OTOSAN'DAN BİR İŞÇİ

“Buz kırılmış, y

SSCB'de modern revizyonizmin çöküşünün ilan edildiği, bununla birlikte dünya ve Türkiye sol hareketinde yılın yılının ve devrimden kaçışın teorize edildiği, proletaryanın tarihsel zaferi olan Sosyalist Ekim Devrimi'ne ve onun yarattığı değerlere saldırıldığı bir dönemde, “Yeni Ekimler için ileri!” şiarını yükselten Ekim'in Kasım 1987 tarihli sayısının baş yazısını, Ekim Devrimi'nin 100. yılı vesilesiyle bir kez daha okurlarımızla paylaşıyoruz.

Sosyalist Ekim Devrimi, proletarya için tarihsel bir zaferdi; yeni bir tarihsel dönemin, proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü döneminin, dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin başlangıcı, ilk adımı oldu.

Sovyetler Birliği ve dünya komünist ve işçi hareketi bünyesindeki revizyonist gelişme ve bir bütün olarak bunun sonuçları, proletarya için tarihsel bir yenilgi oldu; tarihsel bir gerilemeye, kapitalizmin restorasyonuna ve dünya proletarya devriminin zaafa uğramasına yol açtı.

Ekim Devrimi'nden 70 yıl sonra bugün, komünistler, hem büyük tarihsel zaferden, Ekim Devrimi'nden ve sosyalizmin inşası deneyiminden, hem de büyük tarihsel yenilgiden, modern revizyonizmin ortaya çıkışı ve sosyalizmden kapitalizme restorasyonun gerçekleşmesi deneyiminden öğrenmek göreviyle karşı karşıya bulunmaktadır. Tarihsel zaferin deney ve derslerini, tarihsel yenilginin deney ve dersleriyle birleştirerek eğitimini gerçekleştirdiği ölçüde, dünya proletaryası, yeni toplumsal devrim dalgalarını zafere ulaştırabilir ve bu zaferin kazanımlarını kalıcı kılabilir.

Sosyalist Ekim Devrimi'yle başlayan dönemin tarihsel tecrübeleri, proletarya devrimi ve sosyalizm davasının geleceği açısından hayati önemdedir. Sosyalist Ekim Devrimi, proletaryanın burjuvaziye karşı dünya ölçüsünde sonuçlar yaratan ve yeni bir çağ başlatan muzaffer bir başkaldırıydı, ama başkaldırıların ilki değildi. Ekim Devrimi'nden yaklaşık 70 yıl önce, 1848 Haziran'ında, Paris işçileri burjuva iktidarı devirme ilk tarihsel girişiminde bulunmuş, fakat girişimleri kanla ezilmişti. Paris işçileri ikinci kez 1871 Mart'ında ayaklandılar; bu kez iktidarı ele geçirdiler; ancak onu yalnızca birkaç ay elde tutabildiler. Nesnel tarihsel ko-

şulların henüz yeterince olgunlaşmamış olması olgusu, emekçi köylülüğün desteğini kazanamama ve bilimsel devrimci bir teorinin, bu teoriyi temel alan devrimci bir partinin yol göstericiliğinden yoksunluk, Paris işçilerinin bu iki kahraman başkaldırısının kaderini belirledi.

Rus proletaryası, nesnel koşulların proletarya devrimi için dünya ölçüsünde olgunlaştığı bir tarihsel dönemde, emperyalist zincirin en zayıf halkalarından birini oluşturan Rusya'da, emekçi köylülüğün desteğini kazanarak, başında Lenin'in bulunduğu Bolşevik Partisi önderliğinde ayaklandı, burjuva iktidarı devirdi, kendi sosyalist iktidarını kurdu. Ekim Devrimi insanlık tarihinde yeni bir sayfa idi. Paris işçilerinin kısa ömürlü Komün deneyi dışında tutulursa, kendinden önceki tüm devrimlerden temelden farklıydı. O güne kadar insanlığı ilerleten her devrim, bir sömürü biçimi yerine bir başka sömürü biçimini, bir mülkiyet biçimi yerine bir başka mülkiyet biçimini koymayı amaç edinmiş, sömürücüler değişmiş fakat sömürü devam etmiş, mülk sahibi sınıflar değişmiş, özel mülkiyet sürmüştü. Oysa Sosyalist Ekim Devrimi, sömürüyü ve mülkiyeti kaldırmayı hedefleyen bir devrimdi; bunu ilke ve amaç edinen bir devrimler dönemini, proletarya devrimleri dönemini başlatmıştı.

“İşte bu yüzden Ekim Devrimi'nin zaferi insanlık tarihinde köklü bir dönemeci, dünya kapitalizminin tarihsel kaderinde köklü bir dönemeci, dünya proletaryasının kurtuluş hareketinde köklü bir dönemeci, bütün dünyanın sömürülen yığınlarının mücadele yöntemlerinde ve örgütlenme biçimlerinde, yaşama tarzı ve geleneklerinde, kültür ve ideolojisinde köklü bir dönemeci kaydetmektedir.” (Stalin)

Ekim Devrimi'nin bu özelliği, Paris Komünü dışında tutulursa kendinden önceki tüm devrimlerden bu temel, bu ilkesel farklılığı, revizyonist gelişmeyi ve geriye dönüş olgusunu kavramak bakımından özel bir önem taşır.

“İnsanlık tarihinde köklü bir dönemec”, insanlık tarihinin o güne kadar görmediği, karşılaşmadığı yepyeni görevler ve sorunlarla karşı karşıya kalmak demektir. Temel sorun kapitalizmden komünizme büyük tarihsel geçişi gerçekleştirmektir; ve bu, Ekim Devrimi'yle

iktidarı ele geçirmiş proletarya için, bütününü yeni, alabildiğine güç, karmaşık bir sorundu. Proletarya diktatörlüğü altında devrimi sürdürmek, sosyalizmi inşa etmek, sömürü toplumlarının binlerce yıllık geleneklerini ve alışkanlıklarını yıkarak, üreticilerin eşit ve özgür toplumunu yaratmak sorunu, bütününü yeni bir sorundu. Proletarya egemen burjuvaziye devirmek ve kendi sınıf iktidarını gerçekleştirmek mücadelesinde, geçmiş devrimlerin deneylerinden çok şey öğrenmişti. Oysa iktidarın elde tutulması ve sosyalizmin inşası tarihte örneği olmayan bir ilk deney olacaktı. Lenin'in, “İktidarı ele geçirmek nispeten kolaydır, asıl güçlük onu elde tutmak ve yeni toplumu inşa etmektir” demesi bundan dolayıdır.

Ekim Devrimi'yle iktidarı ele geçirmiş muzaffer Rus proletaryası, yepyeni bir deneyi gerçekleştirmek şeklindeki tarihsel güçlüğün yanı sıra, iktisadi, sosyal ve siyasal güçlüklerle de karşı karşıyaydı. Rusya geri bir ülke, bir küçük-burjuvalar ülkesiydi. 3 yıllık emperyalist savaşın yıkımına, 4 yıllık iç savaşın yıkımı eklenmişti. Dıştan tam bir emperyalist kuşatma altındaydı. Ekim Devrimi'nin 5. yıl dönümünde, 1922 Kasım'ında, Komintern'in 4. Kongresi'nde yaptığı konuşmada, Lenin, ağır sanayiden yoksun olduklarını ve bunu kurmayı başaramadıkları takdirde yıkılıp gideceklerini belirtiyordu. Bu gerçeğin kendisi, iktidarı ele geçirmiş proletaryanın nasıl bir güç görevle karşı karşıya olduğunu bütün açıklığıyla gösteriyordu.

Böylesine geri, yıkık, ağır sanayi temelinden yoksun, üstelik emperyalist kuşatma altındaki bir ülkede, proletarya yüksek bir moralle işe koyuldu. Lenin'in başlattığı sosyalist kuruluş Stalin önderliğinde sürdürüldü. Dış yardımdan yoksun, yalnızca iç ekonomik kaynaklara dayanılarak, işçilerin ve emekçilerin enerjisi, çalışma şevki ve devrimci yaratıcılığı harekete geçirilerek, geri Rusya ileri bir sosyalist sanayi ülkesi haline getirildi. Sosyalizmin inşasında büyük başarılar kazanıldı. Sovyet toplumu, Sovyet insanı, sosyalist ekonomi II. Dünya Savaşı'nın büyük sınavından başarıyla çıktı. Ağır bir iktisadi yıkıma ve milyonlarca insanın kaybına yol açan savaşın yaraları hızla sarıldı.

Fakat tarih, eski rejim artıklarının,

Leninizm düşmanlarının, emperyalist kuşatmanın, saldırgan faşist orduların cepheden yıkamadığı sosyalist Sovyet toplumunun, tarihsel zorunlulukların olduğu kadar, kendi iç siyasal yaşamı ve işleyişindeki kusurların da beslediği bir bürokratlar kastına yenik düşüp bozulmasına ve yıkılışına tanık oldu. Partide, devlette ve iktisadi yönetimde oluşup gelişen, sosyalist kuruluşun ilk yıllarından itibaren verilen tüm mücadelelere, alınan tüm tedbirlere rağmen her seferinde yeniden uç veren, proletarya yığınlarının siyasal hayata ve yönetim işlerine doğrudan ve aktif katılımı, aktif ve sürekli denetimi alanlarındaki yetersizlikler ve zaaflar koşullarında giderek kastlaşan bürokrasi, Stalin'in ölümüyle elverişli hale gelen koşullarda iktidara egemen oldu. Kendi yönetim ayrıcalıklarının sınıf ayrıcalıklarına dönüştürmek amacıyla sosyalist kuruluş sürecini tersine çevirdi, kapitalizmin restorasyonu sürecini başlattı. Sosyalist Sovyet ekonomisi yeni bürokratik burjuvazinin sınıf çıkarlarının ifadesi bir bürokratik tekelci kapitalizme dönüştü.

Lenin, Ekim Devrimi sonrasındaki kısa yaşamı boyunca, bir geriye dönüş, bir kapitalist restorasyon ihtimaline ve tehlikesine hep işaret etti: “Kapitalizmden komünizme geçiş -diyordu Lenin- bir tarihsel dönemin tümünü kapsar. Bu dönem tamamlanana kadar, sömürücülerin eskiyi yeniden kurma umudunu beslemeleri kaçınılmazdır. Bu umut eski düzeni yeniden kurmak isteyen çabalara da dönüşür.”

Proletarya diktatörlüğü altında sosyalist kuruluş, kapitalizmden sosyalizme tarihsel geçiş yepyeni bir tarihsel uygulama olduğu için, Lenin, bu ihtimalin, kapitalist restorasyon ihtimalinin somut gerçekleşme biçimi konusunda fazla bir şey söyleyemezdi. Bu ihtimalin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini, gerçekleşirse eğer hangi somut biçimler alacağını, ancak tarihsel tecrübenin kendisi gösterebilirdi.

Tecrübe, kapitalizmden komünizme tarihsel geçiş döneminde, bu geçişi sağlamada proletaryanın temel mücadele araçları olan parti ve iktidar kurumlarındaki bürokratik bozulmanın geriye dönüş etkeni olabileceğini -ve olduğunu- somut olarak gösterdi.

Yol açılmıştır!”

Gerek Lenin gerek Stalin, partide, devlet yönetiminde, iktisadi kuruluşlarda ve diğer toplumsal kurumlarda bürokratlama, bürokratik bozulma olgusu ve bunun ifade ettiği büyük tehlike üzerinde hep durmuşlardı. Lenin çözümü, Paris Komünü ilkelerinin uygulanışında; yani, milyonlarca emekçinin siyasal yaşama ve yönetim işlerine doğrudan ve etkin, aktif katılımında, yöneticiler üzerinde doğrudan ve etkin denetiminde, yönetimden geri alma hakkında ve yönetim işinin bir imtiyaz olması durumuna son verilmesinde görüyordu. Yaşadığı sürece bürokrasiye karşı amansız bir mücadele sürdürdü. Lenin'in ardından Stalin, bu mücadeleyi devam ettirdi. Fakat ölümden sonraki gelişmeler, bu mücadelenin sonuçsuz kaldığını gösterdi. Bunun tarihsel ve toplumsal nedenlerinin marksist bilimsel açıdan incelenmesi, burjuva-bürokrat bozulmanın ve revizyonist gelişmenin anlaşılmasını sağlayacak ve proletaryanın gelecekteki zaferlerinin kalıcılığını garantileyecektir.

Ekim Devrimi'ne Marksizm bayrağı altında, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının Marksizm'i olan Leninizm bayrağı altında gelmişti. Dolayısıyla, Sosyalist Ekim Devrimi yalnızca, proletaryanın burjuvazi üzerindeki zaferinin değil, Leninizm'in II. Enternasyonal oportünizmi üzerindeki zaferinin de ifadesi olmuştu. Marksizmin özü ve esası demek olan proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü, leninist tipte proletarya partisi ve proletarya enternasyonalizmi teorisi ve taktiği, kendini Ekim Devrimi pratiği içinde sınıyıp doğrulamıştı.

İktidara egemen olan Kruşçev önderliğindeki bürokratik kast, işe Ekim Devrimi'nin teorik ilkelerine, Marksizm-Leninizm'e saldırarak başladı. Proletarya devriminin önüne barikat kuranlar, her zaman Marksizm'in proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorisine saldırmışlardır. Gerçekleşmiş bir devrimin sonuçlarını, proletarya diktatörlüğünü ve sosyalizmi tasfiye etmek isteyenlerin de işe bu devrimin temel teorik ilkelerine, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorisine saldırarak başlamaları gerekiyordu; öyle başladılar. Modern revizyonizm bu ihtiyacın ürünü olarak oluşup sistemleşti. Ekim Devrimi'nin kazanımlarını tasfiyenin, kapitalist resto-

rasyonun aracı oldu.

Ekim Devrimi çağ açan bir devrim olmuştu. Çağ açan devrimlerin etkileri kendi sınırlarının ötesine taşar, dünya ölçüsünde yankı bulur. Ekim Devrimi dünyayı sarsmış, proletarya ve halkların kurtuluş mücadelelerine büyük ivme kazandırmıştı. Çağ açan başarılı bir devrimin pratiği içinde kendini doğrulayan Marksizm-Leninizm, ileri ve geri ülkeler proletaryası elinde bir kurtuluş bayrağına dönüşmüştü.

Sosyalist Sovyetler Birliği'nin varlığı ve sosyalist inşayı başarıyla sürdürmesi, dünya proletaryası ve halkları için güç ve esin kaynağı olmuştu. Fakat bu aynı ülkede revizyonizmin egemenliği, proletarya diktatörlüğünün tasfiyesi, kapitalizmin restorasyonu, dünya ölçüsünde tersten bir etkiye yol açtı. Sovyetler Birliği'ni, Arnavutluk dışındaki diğer halk demokrasisi ülkeleri izledi. Dünya komünist ve işçi hareketi yıkıma uğradı; komünist devrim partileri, burjuva revizyonist reform partilerine dönüştü. Dünya devrimi süreci büyük bir zaafa uğradı. Dünya komünist ve işçi hareketinin revizyonist yozlaşmaya uğraması, bölünüp parçalanması dünya gericiliğine bir ölçüde nefes aldırttı. Sosyalist ekonomilerin tasfiyesi ve Batı kapitalizminin pazarı haline getirilmesi uluslararası mali sermayeye yeni olanaklar yarattı.

Sovyetler Birliği ve diğer bir dizi ülkedeki geriye dönüş olgusunun, bu toplumların bünyesinde yarattığı ciddi ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve ahlaki sorunlar ve bunalımlar, burjuvaziye bir dönem demagojik fakat etkili bir silah verdi. Burjuva ideologlar devrimin ve sosyalizmin çare ve çözüm olmadığını, revizyonist yozlaşmanın ve kapitalist restorasyonun sonuçlarından giderek sözde ispatlamaya girişip proletaryanın bilincini karartmaya çalıştılar. Fakat zaman, olayların akışı, bu demagojiyi boşa çıkarmayı ve işçi sınıfını tarihi gerçekler konusunda eğitmeyi kolaylaştırmaktadır. Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkelerdeki sosyo-ekonomik sistem kendi burjuva karakterini her yeni gelişme ile birlikte daha açık ortaya koymaktadır. Gorbaçov'un yeni reformları, artık ekonominin kapitalist karakteri için çekilmez hale gelmiş ve bugüne kadar yalnızca gö-rüntüyü oluşturmuş sosyalist dönemden

kalma biçimlerin bir yana itilmesini ifade etmektedir. Kapitalist kâr ilkesini üretimin biricik ve temel amacı yapmak ve rekabete dayalı piyasa ekonomisi kurmak bu reformların esasını oluşturmaktadır.

Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkelerde kapitalist biçim ve yöntemler kendini iktisadi evrimin zorunlulukları ile dışa vurdukları, burjuvazinin Marksizm-Leninizm'e ve sosyalizme karşı demagojik saldırılarını boşa çıkarmak daha bir kolaylaşacaktır.

Ekim Devrimi'nden 70 yıl sonra bugün bir bütün olarak dünya tarihinin gelişimi, Marksizm-Leninizm'i doğrulamış ve sosyalizmin üstünlüğünü kanıtlamıştır. Marksizm-Leninizm'in, devrim ve sosyalizm davasının terk edildiği revizyonist ülkeleri ve bir bütün olarak dünya revizyonist hareketini aşması bir yozlaşmaya, çürümeye, ağır bir toplumsal ve ideolojik bunalıma itmiştir. Bu olgunun kendisi bile yalnızca Marksizm-Leninizm'in doğruluğunu ve sosyalizmin kapitalizm üzerindeki üstünlüğünü kanıtlar.

Kruşçev revizyonizmi karşı-devrimci, anti-komünist burjuva bir ideolojinin ifadesiydi. Proletaryaya ve sosyalizmin inşasına değil, yeni bürokrat burjuva sınıfın oluşumuna ve kapitalizmin restorasyonuna hizmet edebilirdi ancak. Türkiye'de Kruşçevler'e, Brejnevler'e revizyonist deyip, onların Sovyet toplumuna ve dünya işçi hareketine hükmeden modern revizyonist teori ve politikalarının işlevine ve sonuçlarına göz kapayanlar oldu yıllarca. Bunların bir bölümü, 12 Eylül gericilik yıllarının da yarattığı uygun atmosferde, önce dünya Troçkizmine birer fraksiyon hediye ettiler. Şimdilerde ise, Gorbaçov'un kapitalist reformlarından aldıkları güç, heyecan ve itilimle bizzat kendileri, Ekim Devrimi'yle tarihin derinliklerine gömülmüş kautskist liberalizmi, Ekim Devrimi'nden 70 yıl sonra bugün bir devrim ülkesi olan Türkiye'de "sosyalizm anlayışı" diye piyasaya sürüyorlar. Kruşçev revizyonizmine kararlı ve net bir tavır alamayanlar, şimdilerde Kruşçev'in ideolojik platformundan Stalin'e saldırıyorlar. Bunların bugünlerde modern revizyonizm kavramını terk etmek gerekir, bu kavram korundukça Stalin ve Komintern eleştirilemez demeleri, kruşçevcilerin makalelerini gazetelerinde yayınlamaları çok şeyi anlamaya ve açıklamaya yetiyor.

Başta Arnavutluk komünistleri olmak üzere, dünyanın gerçek komünistleri, başından itibaren Kruşçevci revizyonist ihanet yolunun karşısına dikildiler; Marksizm-Leninizmi, proletarya devrimi ve sosyalizm davasını savundular. Yetersizlikleri ne olursa olsun, 30 yıllık bir tecrübe ve birikimin ifadesidir bu. Olayların akışı bu mücadelenin haklılığını ve doğruluğunu gitgide daha çok kanıtıyor bugün.

Kuşkusuz, revizyonist gelişme ve Ekim Devrimi'nin kazançlarının yok edilişi, proletarya için büyük bir yenilgiydi; çok ciddi maddi ve manevi sonuçları oldu. Fakat bu yalnızca tarihsel akışın dolambaçlı bir yol izlediğinin göstergesidir. Kapitalist düzenin ve burjuva egemenliğinin yerleşip insanlık tarihinin bir dönemine (burjuva çağına) damgasını vurması, belli gerilemeleri de içeren bir dizi saldırıyla birkaç yüzyılı almıştı. Tarihsel akış bugünden göstermiştir ki, ilk kıvılcımları Paris işçilerinin 1848 Haziran ayaklanması ile çakan ve Ekim Devrimi'yle başlangıç adımı atılan sosyalist düzenin ve proletarya egemenliğinin yerleşmesi de, belirli gerilemeleri de içeren bir dizi saldırı dalgasıyla gerçekleşecektir. Kapitalizmin yerleşmesi yaklaşık üç yüz yılı almıştı. Sosyalizmin yerleşmesinin bu kadar çok zaman alacağı sanılmamalıdır. Zira kapitalizmin kendisi feodal uyusukluğu geçmişe gömerek tarihsel akışa büyük bir ivme kazandırmıştır. Kapitalizmin bugün ulaştığı gelişme düzeyi, bilimsel ve teknolojik devrimin sonuçları, öte yandan ise emekçileri ve genel olarak tüm insanlığı yüz yüze bıraktığı sorunlar, onu geçmişe gömecek tarihsel hareketin potansiyel olanaklarını yüzyılın başıyla kıyaslanmayacak kadar çoğaltmıştır.

Lenin, Ekim Devrimi'nin 4. yıl dönümünde şunları söylemişti: "Biz bu eserin yapımına başladık. Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan buzun kırılmış, yolun gösterilmiş ve açılmış olmasıdır."

Biz Ekim Devrimi'nin 70. yıl dönümünü Lenin'in bu devrimci iyimserliğiyle kutluyoruz. Buz kırılmış, yol açılmıştır; Sosyalist Ekim Devrimi yolumuzu aydınlatıyor.

1917-2017... Yüzyılın kadınlara çağrısı:

Yaşamak için sosyalizm!

100. yıl dönümünü kutladığımız Sosyalist Ekim Devrimi, kadının kurtuluşu mücadelesi açısından tartışılmaz tarihsel bir değere sahiptir. Sınıflı toplumların tarihsel mirası olan kadının ezilmişliği sorununun çözümüne dair verilmiş en önemli yanıtıdır. Bundan dolayı Ekim Devrimi işçi sınıfı ve ezilen halklar için olduğu kadar kadın cinsinin de tarihsel önemde bir kazanımıdır.

KADININ KURTULUŞU İÇİN DEVRİMİN GEREKLİLİĞİ

Her türden eşitsizliğin kaynağı olan özel mülkiyetin tarih sahnesinde görünmesiyle ortaya çıkan kadın sorununun, diyalektik materyalist dünya görüşü açısından çözümü açık ve nettir. Tarihsel gelişmenin seyri içinde, belli koşulların ve ilişkilerin ürünü olarak ortaya çıkan bu sorunun çözümü de onu yaratan toplumsal koşulların temelden değişmesiyle mümkün olacaktır. Bu çerçevede gerekli olan, kadın cinsinin "tarihsel yenilgisinin" de nedeni olan özel mülkiyet düzeninden kurtulmaktır. Bu da ancak mevcut düzeni temellerinden yıkacak toplumsal bir devrimle mümkündür. Marksizm biliminin teorik olarak ortaya koyduğu bu kurtuluş yolu, Ekim Devrimi'nin başarısıyla birlikte yaşamın içinde pratik olarak doğrulanmıştır.

"PROLETARYA KADINLARIN TAM KURTULUŞU İÇİN SAVAŞMADAN KENDİSİNİ KURTARAMAZ"

Sosyalist Ekim Devrimi, kadının kurtuluşunun ancak kadını ve erkeği ile örgütlenmiş proletaryanın önderliğinde gerçekleşecek bir toplumsal devrimle mümkün olduğunu tüm açıklığı ile göstermiştir. Kapitalist toplumun ezilen sınıfı olarak işçi sınıfının kurtuluşu ile ezilen cins olarak kadınların kurtuluşu arasındaki kopmaz diyalektik bağ tarihsel pratik içinde kanıtlanmıştır. Sadece işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşebilecek sosyalist devrim sayesinde, üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilerek, sömürü ilişkilerini ortadan kaldıracak koşullar elde edilebilir ve kadının ezilmişliğine son verecek adımlar atılabilir. Bu maddi zeminde geçmişten miras gelen ataerki kültüre ve gerici geleneklere karşı savaşılabilir. Ekim Devrimi bunu başarmış, bu alanda da "buz kırılmış, yol açılmıştır".

Ekim Devrimi'nin programında kadının özgürleşmesi temel ideolojik ve politik ilkelerden biri olarak görülmüştür.

"Erkeklerle kadınların geri fikirlerinin üstesinden gelme çabalarında tek bir taşı dahi tersyüz etmeden bırakmama" kararlılığı ile çalışmalar yürütülmüştür.

Çarlık Rusya'sında kadınlar her türlü haktan yoksunken, Ekim Devrimi'nin hemen ardından kadınların hak eşitliği hukuken ve siyaseten tanınmıştır. Kuşkusuz bu hukuksal düzenlemeler, 'gerekli, ancak yetersiz bir ilk adım' olarak tanımlanmıştır. Devrimden hemen sonra, kadın emeğinin ve annenin korunması, evlilik ve aile ilişkileri ile ilgili kararnameler yayınlanmıştır. Devrimle birlikte oy hakkı, dünya tarihinde ilk defa "eşit işe eşit ücret" ilkesi ve 8 saatlik iş günü hakkı elde eden kadınlar, çocukları üzerinde vesayet haklarını da ancak devrim sonrasında elde edebilmişlerdir. Evlilik içi ve dışı çocuk arasındaki hukuki ayırım tümünden ortadan kalkmış, boşanma ve kürtaj hakkı gibi pek çok ülkede olmayan hakları kadınlar Ekim Devrimi ile elde etmişlerdir.

"Emekçilerin devlet gücünün sömürücüleri olmadan yeni bir yaşam kurduğu yerde, kadın ile erkek arasında yasal eşitlik vardır. Ama bu yeterli değildir. Yasa karşısında eşitlik henüz yaşamda eşitlik değildir. Emekçi kadın yalnız yasa karşısında değil, yaşamda da erkekle eşit olmayı elde etmelidir. Bu amaçla, emekçi kadınların, kamusal kuruluşların yönetimine ve devlet yönetimine daha çok katılması zorunludur." (Lenin)

Bu bilinçle hareket edilmiş, toplumsal kurumlaşmalar yoluyla ev işleri ve çocuk bakımı yükü en aza indirilerek kadınların toplumsal yaşama çekilmesi-

nin önü açılmıştır. "Genel yemekhaneler, kreşler, çocuk yuvaları –bunlar, böylesi filizlerin (çn. komünizm filizleri) güzel örnekleridir; bunlar, tumturaklı sözlerden, tantanadan, törenlerden uzak, ama kadının kurtuluşuna gerçekten elverişli, toplumsal üretimdeki kadar kamusal yaşamda da kadının rolü yönünden onun erkek karşısında eşitsizliğini azaltmaya ve ortadan kaldırmaya gerçekten elverişli yalın, günlük araçlardır." (Lenin)

Çarlık Rusya'sında eğitim hakkından yoksun bırakılmış kadınlar, Ekim Devrimi ile bu imkânlarla kavuşmuş, çeşitli mesleki kurslarla da "erkek işi" olarak görülen alanlarda yer almalarının önü açılmıştır. Kadın işçi sağlığını gözetilen özel uygulamalar ve emeğin korunmasına ilişkin diğer önlemlerle, kadın işçiler insanca çalışma koşullarına kavuşturulmuştur.

Tüm bunlar ideolojik-kültürel cephe-deki mücadeleyle birleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak Bolşevikler binlerce yıllık sınıflı toplumdan miras olan gerici ataerki kültürle mücadelenin hiç de kolay olmadığını farkındadırlar:

"... Bizi burada, bu yeni yaşam yolunda düşmanlarımızın orduları değil, kendi yaşantımızın atomları köstekliyor. Burada aileyle, eski toplumun bu temel hücreleriyle, kadını sömüren ev iktisadiyla, yüzyıllar boyunca oluşmuş, önümüzde köstek olan, sosyalist inşa yolunda ağır yük olarak sırtımızda taşıdığımız tüm yaşam gelenekleriyle karşı karşıyayız. Ve bundan dolayı yeni yaşam için mücadele, açık düşmana karşı mücadele gibi çabuk sona erdirilemez; bunun için günler, yıllar yetmez: Yüzyılların birbirine ek-

lediği yaşamı değiştirmek için, en büyük irade harcaması halinde bile, en iyi durumda onlarca yıla gereksinim vardır ve yeni yaşam biçimleri için mücadele eğer emekçi kadın bu mücadeleye en sıkı ve en etkin bir şekilde katılırsa başarıyla sonuçlanır." (RKP'nin Kadınlar Arasındaki Çalışması)

Burada altı önemle çizilen bu gerçek, işçi ve emekçi kitlelerdeki köklü düşünce ve zihniyet değişimi için devrimin denli zorunlu olduğunu, öte yandan ise ideoloji, kültür, eğitim alanlarında sistematik bir mücadelenin olmazsa olmaz olduğunu göstermektedir. İşte tam da bu nedenle Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği deneyiminin dersleri kadının kurtuluş mücadelesinde başvuracağımız önemli bir mirastır.

YÜZYILIN ÇAĞRISINA YANIT VERELİM!

Günümüz koşullarında gerici gide- rek koyulaşırken, kapitalist sömürü daha da katmerleşirken, beraberinde kadın cinayetleri artmakta, cinsel taciz-tecavüz vakalarında patlama yaşanmakta, devlet baskısı ve terörü işçi ve emekçi kadınları da cendereye almaktadır.

Yaşamın her alanında nefessiz bırakılan kadın işçi ve emekçiler için eşit ve özgür bir yaşam ancak sosyalizmle mümkündür. 100. yıl dönümünde Büyük Sosyalist Ekim Devrimi bizlere nasıl bir yol tutacağımızı göstermiştir. "Buz kırılmış, yol açılmıştır!"

Şimdi bu yoldan ilerlemenin, yüzyılın çağrısına "Yeni Ekimler" ile yanıt vermenin zamanıdır!

Dinci gericilik ve kadın

Geçtiğimiz günlerde bir Suudi din adamı “tecavüzlerin sorumlusu kadındır” açıklamasında bulundu. Şüphesiz ki bu sözler dinci gericiliğin her yerde kadına düşmanca bakışının bir örneği olarak tarihe geçti. Tecavüzün, tacizin sorumlusunu kadın olarak gören dinci gerici bakışın bu coğrafyada da Suudi din adamından aşağı kalmayan savunucuları var. Öyle ki, “hamile kadınların sokakta gezmesi günah”, “şort giydiği için saldırıyı hak ediyor” “9 yaşındaki kız çocukları evlenebilir” söylemleri sermaye devletin temsilcileri ya da din adamlarının ağzından milyonlarca insanın izlediği TV yayınlarında, meclis oturumlarında çıktı.

Bunun son örneği ise, müftülüklere evlenme yetkisini veren tasarı hakkında konuşan Erdoğan’ın “isteseniz de istemeseniz de geçecek” sözü oldu. Bütün bu açıklamalara, her gün gittikçe gericileşen yasal düzenlemelere çok da şaşırılmaması gerekiyor. Kapitalist sistemin dinci gericilikle bulunduğu birçok yerde (Suudi Arabistan, Yemen, Katar, İran) kadına bakış açısı bu söylemleri ve yasaları üretiyor. Öyle ki, bu coğrafyalarda kız çocuklarının evlendirilme yaşından tecavüzcüleri ile evlendirilmelerine, araba kullanmasından sokağa tek başına çıkabilme hakkına kadar pek çok şey sürekli olarak tartışma konusu oluyor.

“Burjuvazinin dini ve her biçimiyle dinsel kurumları ayakta tutması, desteklemesi ve güçlendirmesi, dini topluma,

özellikle de ezilenlere karşı etkili bir ideolojik silah olarak kullanması, en berbat sonuçlarından birini de kadın sorunu üzerinden ortaya koyuyor. Çünkü dinler kategorik olarak kadınları erkeklerin kölesi olarak görürler; erkeği efendi, kadını da onun hizmetçisi olarak gösteren bir ideolojik içeriğe sahiptirler.

“Günümüzün tüm büyük dinleri, sınıflı toplumun ve dolayısıyla erkek egemenliğinin oluştuğu tarihi döneme aittirler ve dolayısıyla bu egemenliğin ideolojik yansıması durumundadırlar, onu olumlamakta, dahası kutsamaktadırlar.”

Kapitalist sistem var olduğu sürece kadınlar “köle”, “ikincil konumda” bir

insan olarak görülmekten kurtulamayacak, dinci-gerici ideolojilerce daha çok katledilecek, tecavüze, tacize, şiddete uğrayacaktır. Üstelik yıllardır süren mücadelelerle kazanılmış hakları ve yasal düzenlemeler yerini daha gerici yasa ve uygulamalara bırakacaktır. Son dönemde bu saldırının bir parçası olarak gündemimize giren müftülüklere evlendirme yetkisi verilmesi ve kadınların gece çalışmasını düzenleyen yasalar bunun güncel örnekleri oldu.

Kapitalizmin toplumsal yaşamın her alanında (sokakta, iş yerinde, okulda) kadınlar için yarattığı yıkım ortadadır. Yani sorunun kaynağında kapitalizm;

özel mülkiyete dayalı sınıflı toplumlar yatmaktadır. Bu nedenle dinci-gericiliğin saldırılarına karşı verilecek mücadeleyi onun kaynağı olan kapitalizme karşı mücadele ile bir arada ele almak gerekmektedir.

21. yüzyılda köle pazarlarında dinci cihatçı çetelerce satılan Lamia’ya, tacize tecavüze uğrayan milyonlarca kadına, katledilmiş bedeni PÖH-JÖH çetelerince sergilenen Ekin Wan’a, sokak ortasında vurulan Helin’e, tecavüze uğradığı için intihara sürüklenen Cansel Buse’ye sözümüz bu katliamcı sistemden hesap sormak onu yıkmak olacaktır!

İ. Y. GÜN

BDSP’den “Ekim Devrimi ve Kadın” seminerleri

ÜMRANIYE

Ümraniye BDSP’nin çağrısıyla bir araya gelen emekçiler 22 Ekim sabahı kahvaltıda buluştu. Kolektif olarak hazırlanan kahvaltının ardından seminere geçildi.

Seminer Avrupa ve Rusya’da Ekim Devrimi’nin ön yıllarında verilen mücadele, kadınların toplumsal ve siyasal yaşamdaki konumları anlatılarak başladı. Çarlık Rusya’sındaki gericiliğe ve sömürü koşullarına karşı mücadelenin nasıl güçlendirildiği anlatıldı.

Seminerde kadın işçilerin örgütlenmesinde Bolşevik Parti’nin rolüne ve sosyalizm mücadelesinde de kadınların konumuna değinildi. Sosyalist Ekim Devrimi sonrasında işçi ve emekçi kadınların yaşadıkları sorunların nasıl çözüldüğü

ve devrim topraklarında kadınların siyasal yaşama nasıl katıldıkları örneklerle anlatıldı. Eğitimden çocuk sorununa, eşit işe eşit ücret politikasından ekonomik, kültürel değişime kadar devrimin yıkıcı sorunların çözümünün ön koşulu olduğuna dikkat çekildi.

Sunumun ardından forum bölümüne geçildi.

Bu bölümde güncel süreçte yaşanan kadına yönelik şiddet, taciz, müftülük yasası, ücret sorunu gibi sorunlar karşısında mücadele hattının ne olması gerektiğine dair vurgular yapıldı. Çözümlerin bireysel değil, toplumsal olması ve örgütlülüğün önemine dair canlı tartışmalar yapıldı. Sınıf mücadelesinin sorunların çözümü için tek kurtuluş olduğuna değinildi. Canlı sohbetin ardından seminer bitirildi.

Seminerde 3 Aralık’ta gerçekleştirilecek olan etkinliği birlikte örgütlenme ve güçlendirme çağrısı yapıldı.

KARTAL

Ekim Devrimi’nin 100. yılı vesilesiyle, sınıf devrimcileri Kartal’da “Ekim Devrimi ve kadın” konulu seminer gerçekleştirdi.

İşçi ve emekçi kadınların 21 Ekim sabah saatlerinde buluşarak kahvaltı yapılacak alana gitmesinin ardından kolektif olarak kahvaltı hazırlığı yapıldı. Kahvaltının ardından da halaylar çekildi.

“Ekim Devrimi ve kadın” başlıklı sunumda, işçi kadınların kapitalist sistemle birlikte daha da köleleştiği, sömürünün arttığı söylendi. Ancak kadınların çifte sömürüsünün sadece bu sistemle birlikte ortaya çıkmadığı, özel mülkiyetin ortaya çıkmasıyla, kadınların köleci toplumda, feodal toplumda ve günümüz kapitalist sisteminde ikinci cins olarak görüldüğü ve sömürüldüğü be-

lirtildi. En ileri kapitalist sistemin dahi kadınlara tanımadığı hakların, bundan tam yüz yıl önce Rusya’da gerçekleşen Sosyalist Ekim Devrimi ile birlikte tanındığı söylendi.

Ekim Devrimi sayesinde, kadınlara yüklenen çocuk bakma ya da ev işleri gibi görevlerin açılan toplumsal kurumlarla kadınların üzerinden alındığı, kadınların toplumsal üretime katılarak özgürleştiği belirtildi. Bugün hayal olarak görülen birçok şeyin yüz yıl önce nasıl gerçekleştirilebildiği anlatıldı.

Öte yandan, son dönemde meclisten geçirilmeye çalışılan tecavüz yasasının kadınlar birlik olduğunda nasıl da geri çekildiği hatırlatıldı. Yine müftülere verilen nikah kıyma yetkisi yasasının geri çekilmesinin, sokak ortasında katledilen Helin’in hesabının sorulmasının ancak birlik olunup mücadele edilerek gerçekleştirilebileceği vurgulandı.

Sunumun ardından sohbet edildi ve küçük bir gezinti yapıldı.

Gerici yasalara karşı mücadeleyi büyütelim!

Son günlerde sokakta ve medyada başa gürşen nur topu gibi bir gündemimiz daha oldu. Adı da müftülük nikahı. Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda değişiklik hedefleyen tasarı geçtiğimiz günlerde meclisten geçti. Yapılan değişikliğe göre İçişleri Bakanlığı, evlendirme memurluğu yetki ve görevi verebileceği kurumlar arasına il ve ilçe müftülüklerini, imam ve müezzinleri de ekledi.

Bu olayda da görüldüğü üzere dinci-gerici sermaye hükümeti yapay gündem yaratmakta ve bunu topluma dayatmakta tüm maharetini sergiliyor. Çünkü işçi ve emekçilerin kendi gerçek sorunlarını görmemeleri ve tartışmaları ege-menlerin kolay yönetme yöntemlerinin başında geliyor. Ülkemizde yoksulluk, işsizlik, kadın cinayetleri, savaş, bağımlılık vb. sorunlar had safhada iken işçi ve emekçilerin müftülük ve imam nikahı, pembe otobüs gibi konuları konuşmak durumunda kalmaları bunun son örneği oldu.

Müftü ve imamlara nikah yetkisi veren söz konusu yasa toplumun birçok farklı kesimi tarafından laiklik ilkesini ihlal ettiği, toplumu daha da kutuplaştıracığı, çocuk gelinlerin sayısını arttıracığı ve çok eşliliğe hizmet edeceği haklı gerekçeleriyle tepkiyle karşılandı. Tüm bu tartışmalar evlilik kurumunun geçmişini ve bugününü düşünmemize neden oluyor. Düşünmekle yetinmeyip biraz araştırdığımızda bir kadınla bir erkeğin evlilik birliği kurmasını sağlayan yasal işlemin, yani nikahın günümüzdeki insan türünün ortaya çıkışından alırsak ilk 200 bin yıllık dönemde olmadığını görürüz. Nedenlerine baktığımızda ise en başta şu gerçeklerle karşılaşırız:

Bu dönemde özel mülkiyet yoktur, toplum henüz sınıflara bölünmemiştir.

Tüm kadınlar ve erkekler birlikte çalışıp birlikte tüketmektedirler.

Çocuklara, yaşlılara ve hastalara tüm topluluğun bakmakla yükümlü olduğu,

Müftülere nikah yetkisi veren bu yasa her yönüyle giderek artan gericiliğin yeni bir adımı olmuştur. İşçi ve emekçi kadınların hak ve özgürlüklerini geriye götüren bu gerici yasalara karşı mücadeleyi büyüt-mek gerekmektedir.

yani kolektif yaşamın tüm topluluk üyelerini koruduğu bir toplumsal örgütlenme vardır.

Bütün bu nedenlerden kaynaklı olarak, bu toplumlarda insanlar kendilerini güvenceye alacak yasalara ihtiyaç duymuyorlardı.

Daha sonra özel mülkiyetin gelişmesiyle beraber zaman içinde kadın kamusal alandan ve üretimden dışlandı. Etkinlik alanı, erkeğin malını-mülkünü bırakacağı yasal varisler doğurup onlara bakmakla ve ev işleriyle sınırlandırıldı. Yasal evlilikleri ilk başlarda sınıflı toplumlarda sadece varlıklı insanlar yapıyordu. O zamanlar yoksullar ve köleler yasal evlilikler yapamıyordu. Yasal evliliklerin yaygın ve zorunlu hale gelmesi sınıflı toplumlarda kapitalist sistem döneminde olmuştur. Çünkü artık aile bi-

reylerinin bakımı ve sorumluluğu ailede çalışan erkeğin veya kadının omuzlarına yüklenmiştir. Nikah da bu sorumluluğu yasal olarak aile reisinin üstüne yıkmak için zorunlu ve gerekli olmuştur.

Güncel tartışma konusu müftülük nikahına gelecek olursak; görevi İslam dininin esas ve usullerini uygulamak olan din görevlilerinin kısıdığı nikahın yasal kabul edilmesi, bugünkü müftülük yasa-sının yarın şeriat yasasına dönüşmesinin ön adımı sayılabilir. Bilindiği üzere şer-i kurallara göre bir erkek birden fazla kadınla evlenebilir. Bu dönemde bu tarz evliliklerin kadınları ve çocukları nasıl her açıdan mağdur ettiğinin örnekleri fazlasıyla mevcuttur. Ayrıca mevcut haliyle Nüfus Hizmetleri Yasası bile Ortaçağ artığı müftülük yasasından her haliyle daha laik ve ileridir. Toplumdaki Sünni

anlayış dışında tüm geri kalan inanışları ve mezhepleri yok sayan mezhepçi AKP hükümetinin müftülük yasa-sını "dini özgürlükleri genişletiyoruz" diye reklam etmesi ise toplumun zekasıyla dalga geçmekten başka bir şey değildir.

Özellikle kırsal kesimde bedensel, psikolojik ve zihinsel gelişimini tamamlamadan evlendirilen çocuk gelinlerin nikahını kıymakla ünlenmiş imamlar bu yasayla daha da özgüvenli hareket edeceklerdir şüphesiz.

Müftülere nikah yetkisi veren bu yasa her yönüyle giderek artan gericiliğin yeni bir adımı olmuştur. İşçi ve emekçi kadınların hak ve özgürlüklerini geriye götüren bu gerici yasalara karşı mücadeleyi büyütme gerekmektedir.

A. GÜNEY

Kadın düşmanı iktidar boşanma hakkını da ortadan kaldırıyor

Dinci-gerici AKP iktidarı toplumu bir bütün olarak gericileştirirken kadını temel haklarından mahrum etme çabalarını sürdürüyor. Müftülere resmi nikâh kıyma yetkisini bir gecede veren AKP, boşanmayı zorlaştıracak yöntemler üzerinde çalışmaya devam ediyor.

Boşanma sonrasında kadının eski eşten almaya hakkı olduğu tazminata dair tartışmalarla kadını evliliğe "köle" yapmaya çalışan AKP hükümeti bir başka hamleyi gündeme getirdi. Boşanma hakkı mahkeme salonlarından arabulucu görüşmelerine indirgenecek.

"Bu sosyal, Türkiye'nin geleneklerinde olan bir hadisenin hukuki hale getirilmesi-dir. Kanunların ruhu sosyal hayatın ruhuyla uyum sağlamalıdır" ifadeleri ile müftülere resmi nikâh kıyma yetkisi veren yasa-yı savunan Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, mahkemeye gerek kalmaksızın "aile arabuluculuğu" kurumuna giderek uzlaştırmacı veya hakem yoluyla yapılması üzerinde çalıştıklarını açıkladı.

Boşanma hakkını gasp etme çabalarını "Mahkemelerde aile mahremiyeti ortadan

kalkıyor" çarpıtmasıyla gizlemeye çalışan Gül şunları söyledi: "Adliyelerde herkesin önünde, özellikle aile mahremiyetini de ortadan kaldıracak şekilde mahkemelere gitmek yerine, boşanma konusunda bir dava açmadan aile arabuluculuk kurumuna giderek bu konuda mümkünse uzlaşmayı ya da sürdürülemez bir haldeyse, boşanacaklarsa da mahkemeye gitmeden kendilerinin bir uzman marifetiyle, arabulucu ya da hakem marifetiyle mahkeme psikolojisini görmeden bir aile arabuluculuğu üzerinde de çalışıyoruz."

Eğitimde yeni değişikliklerin amacı

Bu yılki eğitim-öğretim müfredatında sessiz sedasız değişiklik yapıldı. TEOG ve YGS/LYS'deki değişikliklerle kamufle edilen bu durumun toplumsal olarak sanıldan daha vahim sonuçları olacaktır. Bu değişiklikler hangi ihtiyaçtan doğmuştur? Dindar-kindar nesiller yetiştirmek!

Bunu amaç edinmiş bir yönetim modelde, her şey buna göre dizayn edilmeye başlandı. Öncelikle her okulda en iyi yerde ve öğrencilerin gözüne sokulacak şekilde mescitler yapıldı. Burada öğretmen, abi ve ablalar eşliğinde namazlar kılınıp "cennet garantisi" işler yapılmaktadır. Kılmayan öğrenciler ötekileştirilerek, hatta dinsiz ilan edilerek mahalle baskısı okula taşınmış oldu. İktidar, bunlar hayata geçirilirken derslerin konu ve işleyişini de bu duruma uygun hale getirmek için kollarını sıvadı. Hepsi kurulu bir saatin işleyişi gibi, planlı ve tek elden çıkan çalışmalar olarak sürmektedir.

Son müfredat değişikliğinde, toplumu bilimsel düşünme tarzından uzaklaştırarak, dogmatik düşünceye sevk edecek dersler öne alındı. Fen grubu derslerinin içi boşaltıldı, kalan bilgiler ise dindarlığa hizmet etmiyorsa bile kendileri açısından "zararsız" hale getirildi. Mesela bilim dünyasının yüzyıllardır kabul ettiği Darwin'in evrim teorisi müfredattan çıkarıldı.

1980 darbesi sonrası Felsefe, Sosyoloji ve Mantık dersleri gibi bireylerin sosyal yönden gelişimini sağlayan ders-

lerden felsefeyi, sosyaliteyi ve mantık yürütme öğelerini çıkardılar. Şimdi de "Dindar ve kindar" kafaya sahip nesil yetiştirme önünde bir engel olarak görülen Canlı Bilimi olan Biyoloji masaya yatırılmış bulunuyor. Bir taraftan haftalık ders saati azaltılarak Din Kültürü dersinin saati artırılırken, öte taraftan ülkede yüzlerce biyoloji öğretmeni norm fazlası durumuna düşürülmüş durumda. Yine Darwin ismi müfredattan silinirken yerine 'İbn-i' ile başlayan ve bugüne kadar adını dahi duymadığımız ilgili ilgisiz İ-

lam düşünürü görünür hale getirilmiştir. Evrim ile ilgili tüm kelime ve yaklaşımlar temizlenerek geçmişte var olan canlılarla günümüz dünyası arasında bağ kurulmasının önüne geçilmiştir.

Liselerde biyoloji dersinin haftalık ders saati 3'ten 2'ye indirilirken, din kültürü dersinin saati de 1'den 2'ye çıkarılmıştır. Bu bilimden uzaklaşarak dogmatizme kaymanın bir belirteci iken bir de yaratıcılık fikrine karşı öğrencilerin kafasında sorular uyandıracak konular da yok edilmiştir.

Eğitim sistemini toplumların ve bireylerin ihtiyaç, yetenek ve isteklerine göre şekillendirme yerine ülkeyi yöneten ve politikalarına yön verenlerin ihtiyacına göre dizayn etmek için her şeyi flu hale getirmeye çalışıyorlar. Değişikliğin görünmemesi ve kamuoyunda tartışılmaması için hemen bir gecede TEOG'u gündeme getirdiler. Özetle, ortalığı toz-dumana katarak sonuca ulaşmaya çalışıyorlar.

B. YILMAZ

Devrimci Gençlik Birliği (DGB) ve Devrimci Liseliler Birliği (DLB) İstanbul Meclis'ini topladı. Meclis ilk olarak 6 Kasım YÖK gündemli söyleşi ile başladı. Söyleşinin açılış konuşmasında toplumsal gündemlere değinerek OHAL ve KHK'ların yarattığı baskıcı koşullara değinildi. Toplum üzerinde artan saldırıların üniversite cephesinin ise YÖK eliyle gerçekleştirildiği, YÖK'ün üniversiteler içerisindeki karakol olduğuna değinilerek YÖK'ü yaratan koşulları anlatan slayt gösterimine geçildi.

Slayt gösteriminin ardından söyleşinin ilk başlığı olan "YÖK sonrası üniversiteler" üzerinde duruldu. Gençlik hareketinin toplumsal hareketlilikten bağımsız ele alınamayacağı vurgusu yapılarak dönemselsel olarak gençlik hareketlerinin tablosuna ve öne çıkarttığı taleplere değinildi. Toplumsal hareketliliğin gençlik mücadelesini ne denli etkilediğine dair '89-'90 Bahar Eylemlilikleri ve 2013 Haziran Direnişi örnekleri veril-

DGB ve DLB İstanbul meclisini topladı

di.

İlk başlığın ardından "Son dönem üniversiteye dönük saldırılar" başlığına geçildi. Son dönem gençlik hareketlerinin genel tablosunun aktarımının ardından OHAL dönemiyle beraber artan baskı koşullarına değinildi. OHAL'in ilk direnişi olan İstanbul Üniversitesi direnişçisi Buse Bayram'ın direnişine ve direnişlere yönelik saldırılardan söz edildi. Üniversitelerde bizzat devlet eliyle palazlandırılan gerici çetelerin devrimcilere yönelik siyaset yasağının getirilmesi amacını güttüğü vurgulanarak, koşullar ne olursa olsun devrimci mücadeleyi üniversiteler içerisine taşımanın önemine değinildi ve "YÖK'ün yeni adımları" başlığına geçildi.

Bu başlıkta, üniversite ile serma-

ye arasındaki işbirliğinin pekiştirilmesi üzerinden atılan son adımlar aktarıldı. TÜSİAD'ın reform paketleri olarak sermayenin ihtiyaçlarını dile getirmesi ile başlandı. Bu doğrultuda gündeme gelen araştırma üniversitelerinden söz edildi. YÖK'ün 2015 yılında gerçekleştirmiş olduğu "Bölgesel gelişmede üniversitelerin rolü" gündemli toplantıları sonucu, "Bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma projesi" kararı alındığı söylendi. Bu kapsamda belirlenen 10 araştırma üniversitesi sıralandı. YÖK'ün bir diğer adımının temel bilimler programı olan fizik, kimya, matematik ve biyoloji bölümlerinin İstanbul Üniversitesi'nde üstün başarı sınıfları açılması olduğu aktarıldı. Organize sanayi bölgelerinde meslek yüksekokulla-

rının açılmasının da teşvik edileceğine değinildi.

Eğitim alanında yapılan değişiklikler gerici müfredat, sınav değişiklikleri ve sermayenin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi tartışıldı.

Söyleşinin son kısmında gençlik hareketinin geleceği konuşuldu. Önceki konuşmalarda '60'lı yıllardan bu yana bir tablo çizilmişti. Bu baskı ve zorbalık döneminde yapılması gerekenin zor dönemi aşma iradesini ortaya koyabilmek olduğu vurgulandı.

Söyleşinin ardından meclise geçildi. İlk olarak siyasal gündemler tartışıldı. Ortadoğu'daki kirli savaşın son durumunun aktarılıp değerlendirilmesinin ardından Türkiye gündemleri üzerinde duruldu. Müftülük yasası, Helin Palandöken'in katledilmesi, Nuriye ve Semih'in açlık grevi direnişi tartışıldı. Bir MLB'linin önerisi ile Helin Palandöken'in ailesine ziyaret yapılması planlandı.

YÖK'ten yapısal "reform"

Son dönemde Türkiye eğitim sisteminde ciddi sonuçlara yol açacak değişiklikler yapılıyor. Eğitim sisteminde atılan adımlar, bir dönüşümün ihtiyacını göstermektedir. Dönüşüm sürecinin merkezinde ise sermayenin ihtiyaçları yer alıyor.

Bilindiği üzere TÜSİAD, her fırsatta hükümete yapısal reformlar gerçekleştirmesi için çağrıda bulunuyor. Sermayedarların "reformlar"dan kastı, sömürüyü yoğunlaştıracak, kâr oranlarını büyütecek, kapitalist pazarda rekabet gücünü arttıracak düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerin bir boyutunu ise, sermayenin ihtiyaç duyduğu nitelikli ve ucuz iş gücünü sağlamak için atılacak adımlar oluşturuyor. Bu iş gücünün kaynağı gençliktir. Geline yerde lise ve üniversiteler böyle bir ihtiyacın karşılanması bakışı ile dönüştürülmektedir.

YÖK, 1 Temmuz 2017 tarihinde *Resmi Gazete*'de yayınlanan, "sessiz devrim" olarak adlandırdıkları "Üretim Reform Paketi"ni açıkladı. Bu paket içerisinde, Yükseköğretim Kalite Kurulu, araştırma üniversiteleri, Temel Bilimler Üstün Başarı Sınıfları, meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması vb. gibi değişiklikler var.

Kalite Kurulu, dünyada rekabet edilen ülkelerdeki kalite ajansları ile benzer yapıda idari ve mali özerkliği bulunan, YÖK'ün çıktı kontrolü ve akreditasyona (denklik) ilişkin yetkilerinin devredileceği bir kurul olacak. Yükseköğretim Kalite Kurulu'nda dış paydaşlar ve sermaye de yer alacak.

Üretim reform paketinde yer alan başka bir adım ise, meslek yüksekokullarının Organize Sanayi Bölgeleri'nde (OSB) açılmasının teşvik edilmesi olarak

tanımlanıyor. Oluşturulan Kalite Kurulu ile MYO'ların sermaye ile işbirliği pekiştirilecek.

Diğer önemli adım olan araştırma üniversiteleri, "Bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma projesi" ile geçen sene doğrudan T. Erdoğan'ın talimatı üzerine gündeme geldi. araştırma üniversiteleri Erdoğan tarafından şöyle tariflenmişti:

"- Ülkemizin öncelikli hedefleri ve alanları kapsamında disiplinler ve kurumlar arası işbirliği ile nitelikli bilgi üreten, araştırma yetkinliği yüksek doktoralı insan kaynağı yetiştiren, uluslararası sıralandırma sistemlerinde görünürlüğü ve bilinirliği bulunan,

- Araştırma şeklinde misyonunu ve stratejik yol haritasını belirlemiş ve üniversitenin çalışma disiplinini bu plana uygun biçimde yürütebilen, mükemmeliyeti yalnızca araştırma başlığında değil eğitim ve bilginin üretimini, aktarımını ve paylaşımını da hedefleyen üniversiteler olmalı."

Araştırma üniversitelerinin Tekno-kent ve AR-GE çalışmalarına daha fazla bütçe ayrılacak. Bölgesel kalkınma ihtiyacını karşılaması beklentisi ile araştırma üniversitelerine tematik üniversite-

teler demek yanlış olmaz. Cumhurbaşkanı'nın açıkladığı on araştırma üniversitesi ise şunlar: Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Yedek olarak da beş tane üniversite belirlendi: Çukurova Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi. Yedek üniversiteler üç yıl boyunca araştırma üniversitesi unvanı alacak, performans durumuna göre değerlendirilecekmiş. Erdoğan isimleri açıklarken konuşmasını şu şekilde sonlandırdı: "Asıl ve yedek olarak isimlerini saydığım bu araştırma üniversitelerimize yükseköğretim alanındaki hedeflerimize ulaşma konusunda çok büyük görevler düştüğünü bir kez daha hatırlatmak istiyorum."

Bir diğer değişiklik olarak YÖK Temel Bilimler Projesi (YÖK TEBİP) kapsamında İstanbul Üniversitesi'nde Fizik, Kimya, Matematik ve Biyoloji temel bilimlerinin "üstün başarı sınıfları" açıldı. Bu sınıfların müfredatı ayrı olacak, öğretim görev-

lileri farklı üniversitelerden ve yurtdışından gelecek, bu temel bilimlere yerleşen ilk üç öğrenci üstün başarı sınıfında eğitim alacak. Projenin amacının geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek olduğu açıklandı.

Üretim reform paketinde yer alan bir diğer düzenlemeye göre artık üniversiteler sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer şirketi kurabilecekler.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde 6. yıldan sonra, öğretim üyeleri "maaşlı" araştırma izni (sabbatical) kullanıyor. Sabbatical sürecinin Türkiye'deki üniversitelerde de kullanılması kararı alındı. Ayrıca doktora eğitimi sonrası araştırmacı (post-doc) olarak esnek kariyer geliştirme profili Türkiye'de de uygulanacak. Yapılan bu düzenlemeler ile üniversitelerin araştırma kapasitelerinin artırılması ve kurumların ulusal ve uluslararası işbirliklerinin artırılması amaçlanıyor.

Öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi kapsamında 240 bin barajının belirlenmesi, kontenjanların kademeli şekilde azaltılması, ikinci öğretim programlarının kapatılması gibi düzenlemeler yapıldı.

OHAL ve KHK ile birçok öğretim görevlisi ihraç edilmişti. Öğretim üyesi ihtiyacının sadece yeni kurulan üniversitelerde değil mevcut üniversitelerin öncelikli alanlarında da ihtiyaç olduğunu itiraf eden YÖK, emekli öğretim üyelerinin üniversitenin talebi doğrultusunda 75 yaşına kadar yıllık uzatımlarla sözleşmeli olarak çalışabileceği düzenlemesi yaptı.

Not: Bütün bilgiler ve tanımlamalar YÖK'ün resmi sitesi olan www.yok.gov.tr sitesinden alınmıştır.

İSTANBUL'DAN BİR DGB'Lİ

Mammamia'da güzelim Azeri

Türkiye'de 2 milyondan fazla çocuğun zorla çalıştırıldığından bahsediliyor. Zorla vurgusu bana ait. Çünkü bir çocuk, arkadaşları ile oyun oynamaktan başka ne isteyebilir ki?

Okulda olması, arkadaşları ile oyun oynaması gerekirken, Aymakoop Ayakkabıcılar Sanayi Sitesinde, öğle yemeği saatinde büfelerde gördüm o çocukları. Daha 9-10 yaşlarındalar. "Herkesin mutlu ve sağlıklı adımlar atabilmesi için kurduk mammamia"*yı diyen patrona çalışıyordu bu çocuklar. Sadece burada mı diyeceksiniz? Elbette hayır. Kapitalist düzen yıkılmadıkça, daha çok sanayi sitesinde göreceğiz o çocukları.

Emekleri için mücadele eden Saya işçilerine DEV TEKSTİL'i daha fazla anlatabilmek için gitmiştik Aymakoop'a. Yalnızca o usta saya iş-

çilerini değil, 9 yaşında çocukları da görmüş olduk, ne kadar istemesek de. Çünkü düzenin gerçekliği idi bu. Gözü kârdan başka bir şey görmüyordu kapitalizmin.

Onlarca ilde yüzlerce mağazası olan bir markaya çalışıyordu anlatacağım asıl çocuk. Daha 9'unda. Ailesi ile birlikte gelmiş Türkiye'ye. çalışmak pardon YAŞAMAK için. Azerbaycanlı tertemiz bir çocuk. Bir görerseniz, gülüşü içinizi aydınlatıyor. Orada kalıp, saatlerce onunla oynamak istiyor insan. Ama yapacak çok işin var biliyorsun. Çocukların dünyayı elimizden alıp ölümsüz ağaçlar dikebilmeleri için çabalıyorsun. Bu yüzden kalamıyorsun yanında.

75 TL'ye bir hafta güneş doğmadan işe başlayıp, güneş battıktan sonra işten çıkıyor.

"Türkiye'nin en hızlı gelişen ve en geniş koleksiyonuna sahip olan marka"yı büyütüyor sabahtan akşama. Bütün diyaloglarında dürüstlükten, iyi niyetten bahsedenler sömürüyor bu güzelim Azeriyi.

Daha niceleri.. Hepimiz karşılaşırız elbet. Öfkemizi, kinimizi arttırır o yaşta sömürü ile tanıştırmış çocuklar. Ancak bu yetmez. Bunu biliyoruz. Mesele o çocukların elma şekerleri gibi güldükleri, her türlü eşitsizlikten, baskıdan arındırılmış bir düzeni kurmaktır, yapmamız gereken.

* 70 ilde toplam 254 adet satış mağazası bulunan, dünyaya da satış yapan bir mağaza.

KÜÇÜKÇEKMECE'DEN BİR KIZIL BAYRAK OKURU

Kapitalist sistemin krizi ve iki yol

K. Ali

Kapitalist sistemin çok boyutlu krizi derinleşerek sürüyor. Bir dünya sistemi olan kapitalist sistemin krizi, her ülkenin özel koşullarına göre derinliği, yoğunluğu ve genişliği bakımından değişiklik gösterse de sistemin genelini avucuna almış bulunuyor. Krizin yıkıcı sonuçları bağımlı, ekonomisi zayıf ülkelerde çok daha yıkıcı olsa da emperyalist devletlerin ekonomileri de krizin yıkıcı sonuçlarından kurtulamıyorlar. Latin Amerika'da Brezilya, Arjantin, Meksika; Avrupa'da Yunanistan, İspanya, Ukrayna, İtalya, Fransa; Afrika'da Güney Afrika ekonomileri bunalımın kısılcığında kıvrılıyorlar. Kapitalist-emperyalist sistemin genel bunalımının sonucu olarak cereyan eden Ortadoğu'daki talan savaşlarının altında ezilen Libya, Suriye, Yemen, Afganistan, Kürdistan gibi ülkelerin yanı sıra Ukrayna gibi ülkelerin halkları da çok ağır bedeller ödüyorlar.

İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASI İÇİN Mİ, AÇLIK VE KÂR İÇİN Mİ ÜRETİM?

Kapitalist sistemin krizinin temelinde ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan dayanıklı kullanım değerleri üretmek yerine, azami kâr için değişim değerlerinin üretilmesi vardır. İçerisine girdikleri fazla üretim krizini aşmak için kapitalizmin tarihi kadar eski olan politikaları da üretim amaçları kadar sorunlu ve yıkıcıdır. Sıfır faiz politikalarıyla mali sermaye gruplarını besleyerek krizi atlatacakları yalanına sarılan emperyalist devletler, piyasayı paraya boğarak trilyon dolarları dolaşıma sürdürdüler. İflas eden bankaları kamulaştırarak mali sermayenin borçlarını emekçilerin omuzlarına yıktılar. İzledikleri genişlemeci, sıfır maliyetli para politikalarıyla kapitalist tekelleri yeni yatırımlara özendiren yönlendirerek krizi atlatacakları hayalini canlı tuttular. Kapitalist piyasada işler yolunda gittiği zaman devletlerin müdahalesine ateş püsküren liberal okumuş takımı gibi, üniversite kürsülerini işgal eden zevat da devletlerin, sermaye gruplarının çıkarına olan bu müdahalesini büyük bir "olgunluk" ve "sorumluluk" olarak görüp desteklediler. Ne ki piyasaya sürülen sıfır faizli trilyon dolarlar yeni yatırımlara dönüşmek yerine spekülasyon alanlarına, özellikle de "gelişmekte olan ülkeler" olarak kodladıkları bağımlı ülkelerde vad edilen yüksek faizlere, devlet tahvillerine ve borsalara aktı. Almanya ve ABD borsası tarihi rekorlarını kırarak 13 bin ve 23 bin puanın üzerine çıktılar. Japonya borsası 19 yıl aradan sonra ye-

niden yükselerek, 1996 yılının düzeyini yakaladı.

MALİ SERMAYENİN TUTSAK VE KÖLESİ OLMAKTAN BAŞKA BİR YOL VAR

Donmuş emek ve evrensel değişim aracından başka bir şey olmayan mali sermayenin kasasına akıtılan para, kapitalist üretimin azami kâr yasası gereği azami kârı vadeden alanlara yöneldi. Mali sermaye bankalar üzerinden yaygınlaştırdığı kredi sistemiyle en ücra evlere kadar girerek emekçilerin elinde ve avucunda olanların yanı sıra, gelecek on yıllar boyunca kazanacağı ihtimal dahilinde olan gelirini de ipotek ederek el koydu. Öyle ki kredisi olmayan, borçlanmayan insan kalmadı. AKP ve onun başı Erdoğan, Anadolu insanının dar günler için sakladığı altınlarına aç kurtlar gibi göz dikti. Emekçilerin elinde avucunda olan her şeyi piyasanın vurgununa sunmak için olmadık madrabazlıklara başvuruyor. Kapitalist üretimin basit kuralı olan işçiye iş imkanı sağlayıp onun canlı emeğini sömürme olanağı kalmayan vampirler sürüsü, emekçilerin elindeki birikimine bir yolunu bularak el koymanın telaşını yaşıyorlar. Onlar böylece kapitalist sistem içerisinde kalınarak, yeni yatırımlar yapılarak iş imkanlarını sağlama olanağının kalmadığını açığa vurmuş oluyorlar.

Bu çok eski, sınıfların ortaya çıkışı kadar eski bir kuraldır. Fetih savaşları ve saray debdebelerinde tüketilen zenginliklerin yerini dolduramaz olup, mali krizler içerisinde debelenen feodal kralıklar, mali sıkıntılarını aşmak için dinlerini de değiştirmekten geri durmadılar. Böylece eski dinlerinin kutsal olan mabetlerinde "bulunan yüklü miktardaki değerli metal, pirinç ve bronzları" soy-

ma hakkını elde ettiler. "Kralın isyankar Damara baronlarına karşı biçare ve maliyetli savaşını finanse etmek için metale ihtiyacı vardı." (*Dünya Dinleri ve İktidar*, sf. 62) Erdoğan da saray debdebesi ve Kürt halkına karşı sürdürdüğü savaşta, dışarıya bağımlı olan ekonomisinin batışını seçimlerin sonuna kadar erteleyebilmek için emekçilerin elinde ne varsa göz dikti. Emekçilerin deyimiyile "kefen parasına" bile...

Emekçiler bunun ne anlama geldiğini, kürsülerin başını ele geçiren kapitalist sistemin propaganda makinası olarak çalışanlardan çok daha iyi biliyorlar. Mali sermaye tarafından tutsak edildiğini etinde kemiğinde hisseden emekçiler bu deli gömleğini yırtmanın yolunu dağınık ve örgütsüz oldukları için bulamıyorlar.

Maliyeti sıfır olmanın da ötesinde, enflasyonist politikalarla mali sermayeye kâr getirmenin aracı olan krize çözüm olarak propaganda edilen bol para politikalarının kapitalizmin krizini çözmekten öte, onun yıkıcı sonuçlarını biraz geciktirse de krizin çok daha büyük bir dalga olarak yaşanmasına yol açmaktan başka bir işlevi olmayacaktır. Kapitalist emperyalist devletlerin bulunduğu "çözüm" Erdoğan'ın "çözümünden" daha büyük, trilyon dolarlık gibi büyük bir meblağa dayansa da sonuçları aynı olacaktır.

DEĞİŞİM DEĞERİ ÜRETEK KAPİTALİZM YOKSULLUK VE SAVAŞ DA ÜRETİYOR

İhtiyaçların karşılanmasını amaçlayan sosyalist üretim yerine kârı amaçlayan kapitalist üretim içerisinde kalarak kapitalizmin ekonomik ve sosyal krizine çözüm bulma çabaları hep beyhude çabalar olarak tarihin kayıtlarına geçmiştir. Yalnız bu kadar da değil. Kapitalizmin genel bunalımlarının kaçınılmaz olarak büyük emperyalist paylaşım savaşlarına yol açtığını da tarih kaydetmiştir. Yaşanan iki

büyük savaşın çok daha büyük bir felaketle sonuçlanmasının önlenmesini ise insanlık büyük Ekim Devrimi'ne ve onun ürünü olan SSCB'nin, Hitler faşizmini ezmesine borçludur.

KORKUNUN VERDİĞİ TELAŞ

İnsanlığı büyük bir felaketten kurtaran Ekim Devrimi'nin yüzüncü yılını kutladığımız bir zamanda, kapitalist sistem yeniden çok daha büyük bir kriz içerisinde sürünüyor. Sistemin krizinden kapitalist sistem içerisinde kalarak "normal" yollarla çıkmanın mümkün olmadığını tarihsel deneyler de ortaya koymuştur. Bu gerçeği, kapitalist dünyanın uluslararası mali kuruluşu IMF de itiraf ediyor. Yayınladığı "Mali İzleme Raporu"nda artan gelir eşitsizliğini eleştirerek, artan oranlı vergi sisteminin uygulanmasını buyurarak, "gelir eşitsizliğinin azaltılması için yüksek gelir grubunun vergisinin arttırılabileceğini, bunun da büyümeye engel olmayacağını" söylüyor.

Onların telaşı boşuna değil. SSCB'nin yıkılmasından sonra iyiden iyiye barbarlaşarak, gerçek suratını herkesin görebileceği şekilde ortaya koyan kapitalist sistem insanlık için artık taşınmaz olmaya başladı. IMF, sistemi kurtarmanın telaşını yaşıyor. Bu telaşı yaşamak konusunda IMF'nin yalnız olmadığını biliyoruz. Çok uzaklara gitmeyelim. Azami kâr uğruna işçileri işten atarak açlığın pençesine itmekte bir mahsur görmeyen Ali Koç da büyüyen "eşitsizliği" daha önce eleştirerek "bunun böyle devam etmeyeceği" korkusunu dışa vurmuştu.

YALNIZ DEĞİLİZ, EKSİK OLAN ÖRGÜTLÜLÜĞÜMÜZDÜR

Mali sermayenin tutsak yaptığı işçiler ve emekçiler yalnız değildir. Onlar milyarlarca ve hayatı yaratan da onların emeğidir. Onların bir gün işe gitmediğini, bantları döndürmediğini, uçakları, trenleri hareket ettirmediklerini düşünün. Hayat durur, sermaye devletinin şiddet makinası olan silahlı güçleri yerinden kıpırdayamaz hale gelirler. Kapitalizmin girdabında boğulan işçiler ve onların aileleri örgütlenip, para kasalarının dolması için değil ama ihtiyaçların giderilmesi için üretim yapmak hedefiyle harekete geçtiği zaman bunları başarmak hiç de zor değildir. Yüzüncü yılını kutladığımız Ekim Devrimi'nin yarım bıraktığı işi, ondan öğrenerek ama onu da aşarak ileriye taşımak, işçi sınıfı ve komünistlerin önündeki en acil görevdir.

Güney Kürdistan dersleri

Güney'deki bağımsızlık referandumunu üzerine adeta fırtına kopartıldı. ABD ve AB emperyalistlerinin yanı sıra Irak merkezi hükümeti ile bünyesinde Kürt sorununu barındıran diğer üç sömürgeci devlet (Türkiye, İran ve Suriye) bağımsızlığı zamansız buldular, bazıları kudurgan bir saldırganlık sergilediler. Referandumun ertelenmesi ya da iptal edilmesi tümünün ortak çağrısıydı.

Mesut Barzani ise bağımsızlık referandumu konusunda çok "kararlı" olduğunu açıkladı. Tüm çağrı ve tehditlere, "Ben Kürdistan'ın bağımsızlığı için doğdum. Kürt tarihinde ilk Kürt Cumhuriyeti Mahabad'daydı. Kürt bayrağını göndere çektiklerinde, ben o bayrağın gölgesinde doğdum. Bağımsız bir Kürdistan'ın bayrağının gölgesinde ölmek istiyorum" yanıtını verdi.

Ancak bu sözlerin bir karşılığı olmadığı görüldü. 16 Ekim gecesi başlatılan bir operasyonla, Kerkük, Şengal, Mahmur, en önemli petrol sahaları, stratejik sınır kapıları, askeri üsler hızla Irak merkezi hükümet güçlerinin kontrolüne geçti. Barzani'ye bağlı peşmergeler tek kurşun sıkmadan Erbil'e kaçtılar.

Gelişmeler başta Güneyli Kürtler olmak üzere tüm Kürt halkı için son derece trajikti. Kürt halkı tarihinin en büyük utancıyla yüz yüze bırakıldı. Güneyli Kürt emekçileri Molla Mustafa Barzani döneminde de ABD emperyalizminin oyununa gelmiş, sömürgeci bölge devletlerinin "tarihsel ittifak"larının hedefi yapılmış, büyük katliamlar yaşamışlardı. Bugün de Kürt burjuvaları, toprak ağaları ve feodal aşiret önderleri tarafından bir kez daha büyük bir trajedi ve utançla yüz yüze bırakıldılar. Öyle ki, olayları izleyen bir gözlemcinin ifadesiyle, "Kerkük Kürtleri başta olmak üzere, Erbil'e gitmek için yollara düşen Kürt yoksulları, korkudan ve ölümden çok 'utanç' duydukları için kaçıyorlardı."

Gerçekte bu utanç Güney'deki tüm gelişmelerde tayin edici rol oynayan Kürt egemen sınıflarına, onların politik temsilcileri olan Barzani ve Talabaniler'e aittir. İkisi de tescilli ihanetçi ve işbirlikçidirler.

"ORTAK VATAN" VE "ORTAK ÇIKARLAR" YALANI

"Kerkük bağımsız Kürdistan'ın kalbidir" diyen Mesut Barzani, Kerkük'e dönük saldırıyı engellemek için hiçbir direnç göstermedi, utanç verici bir teslimiyet sergiledi.

Emperyalist egemenlik ve bu egemenliğin içerideki dayanağı olan sınıflar tasfiye edilmeden gerçek bir ulusal özgürlük ve eşitlik, gerçek bir bağımsızlık mümkün değildir. Tüm bunlar Kürt ulusal sorunu için de geçerlidir. Her gerçek ulusal kurtuluş mücadelesi emperyalizmi cepheden karşısına almak zorundadır.

ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizmine umut bağlayarak bağımsızlık elde edebilecekleri yanılsaması içinde olanlar, onlar tarafından yüzüstü bırakıldıklarında, direnme gücü gösteremeyeceklerini ve çıkarları için önderlik iddiasında buldukları halka nasıl ihanet edebileceklerini bir kez daha gösterdiler.

Bağımsızlık referandumuna dönük tepki ve tehditlerin yoğunlaşma alanı Kerkük'tü. Merkezi Irak yönetimini, Kerkük'ün bir Türkmen kenti olduğunu ileri sürerek tarihsel hak iddiasında bulunan Türk sermaye devletini ve Irak üzerinde önemli etkisi bulunan İran'ı çığına çeviren esas neden, Kerkük'ün de referandum kapsamına alınmasıydı. Bağımsızlık referandumuna itirazlarının başka nedenleri de bulunmakla birlikte, ABD başta olmak üzere emperyalistler için de aslanan Kerkük'teki zengin petrol yataklarıdır. Zira kavga, bu yataklar üzerinde kimin daha fazla hak sahibi olacağı üzerinedir.

Birbirlerini suçlayıp, direnişsiz geri çekilmekten başka şanslarının olmadığını ileri süren Barzaniler ve Talabaniler

in her zaman esas olan dar sınıfsal/aşiretsel çıkarlarıdır. Kerkük'ün onlar için de anlamı, "bağımsız Kürdistan'ın kalbi" olup olmamasından çok, zengin petrol ve doğalgaz kaynaklarından daha fazla pay almak içindir. Merkezi Irak hükümeti ile asıl anlaşmazlığı bu husustaydı ve bugün yeniden diyalog kurmayı da bu amaçla istemektedir.

BÖLGE GERİCİLİĞİNİN KIRLI İTTİFAKI VE ABD'NİN TUTUMU

Dünya kadar birbirlerine ateş püsküren bölge devletleri (İran, Irak ve Türkiye) Barzani'nin bağımsızlık referandumu ile birlikte kırı "tarihsel ittifak"larını yeniden hatırladılar. Aralarındaki çelişki ve çıkar çatışmalarını bir yana bırakıp gizli-açık görüşmeler yaptılar, referandumu engellemek üzere haçlı seferi başlattılar. Bağımsızlık referandumunun gerçek mahiyetini ve sınırlarını bilseler de, bunu hem bugün hem de gelecek açısından çok tehlikeli buluyorlardı. Genel olarak Kürt halkında var olan bu yönlü güçlü eğilim ve özlemi tetikleyeceğini düşünüyorlardı. Bunun için birleştiler, yaptırımlara başvurdular, sınırlarda gözdağı niteliği taşıyan ortak askeri tatbikatlar yaptılar. Irak merkezi hükümeti saldırı için gün sayarken, Türk devleti referandumu PKK ve Rojava'ya saldırının bahanesi yapmaya çalıştı.

Bağımsızlık referandumu sonrası gelişmeler biliniyor. Güneyli Kürtler IŞİD'e karşı mücadele sürecinde elde ettikleri, Kerkük başta olmak üzere tüm mevzileri kaybetmiş bulunuyorlar. Şimdi bu topraklarda yeniden Irak merkezi hükümetinin bayrağı dalgalanıyor. Bu toprakların kadim halkı, yani Kürt emekçileri bir kez daha yaşadıkları topraklardan sürülmüştür.

Emperyalizm, asıl olarak da bölgede oyun kurucu güç olan ABD emperyalizmi, Güneyli güçlerin düştüğü utanç verici durumun, fakat asıl olarak da Güneydeki Kürt emekçilerinin yaşamakta olduğu trajedinin sorumlusudur. ABD'nin tarafsızlık tutumu, sık sık taraflara itidal çağrısında bulunması sadece bir ikiyüzlülüktür. ABD'nin Kürt sorununa dair tek politikası yoktur. Onun ajandasında her zaman birden fazla politika vardır. O bu-

gün bir kez daha Irak merkezi devletini, demek oluyor ki Arap burjuvazisini tercih etmiş, kadim işbirlikçisi Barzani'nin değil, Irak Başbakanı İbadi'nin elini güçlendirmesini sağlamıştır.

Mesut Barzani her benzer dönemde tekrar ettiği gibi bugün de ABD'nin ve o an muhatap olduğu bölge devletinin kendilerine ihanet ettiğini, ortada bıraktığını dile getirmektedir. Üzücü olan ve elbette Barzani ve Talabaniler'in eseri olan şey ise, Güneyli Kürt emekçilerinin yaşadıkları büyük hayal kırıklığının gerisinde de bu aynı düşüncenin yatmasıdır. ABD ile kendilerini kölece koşullara mahkum eden, en meşru haklarını dahi tanımayan, büyük acılar ve yıkımlar yaşatan bölge devletlerinin ihanet ettiği düşüncesidir bu.

Emperyalist güçlere ve bölge devletlerinden birine yaslanıp bir diğeri-ne karşı mücadele etmek Barzani ve Talabaniler'in geleneksel politika ve pratikleridir. Her defasında aynı çizgide yürümüş ve benzer akıbetlerle karşılaşmışlardır. ABD'nin oyun kuruculuğunda, İran Şahı Rıza Pehlevi aracılığıyla gerçekleşen 1975 Cezayir Anlaşması sonrası yaşanan trajedi; Saddam'a karşı ayaklanma çağrısından sonra Güneyli Kürtlerin bir kez daha ortada bırakılması ve Halepçe katliamı ile 5 bin kişinin yaşamını yitirmesi, bunun unutulmaz örnekleridir. ABD yakın dönemde Kobanê ve Şengal'de de yine oyun kurucu olarak hareket etmiştir. Bugün bu durumun yeni bir örneği yaşanmaktadır. Dolayısıyla bugünkü gelişmelerin özellikle Güneyli Kürtler için şaşılacak bir yanı bulunmamaktadır.

GERÇEK BİR ULUSAL ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMSIZLIK İÇİN!

Çağımızda her türden sömürü, baskı, eşitsizlik ve köleliğin temelinde emperyalist egemenlik vardır. Emperyalizm ulusal sorunları çözmek bir yana döne döne yeniden üretir. Zira emperyalizm her zaman kayıtsız şartsız bir kölece egemenlik peşinde koşar. Tam da bu nedenle ki, emperyalist egemenlik ve bu egemenliğin içerideki dayanağı olan sınıflar tasfiye edilmeden gerçek bir ulusal özgürlük ve eşitlik, gerçek bir bağımsızlık mümkün değildir. Tüm bunlar Kürt ulusal sorunu için de geçerlidir. Her gerçek ulusal kurtuluş mücadelesi emperyalizmi cepheden karşısına almak zorundadır.

Oysa, Barzani ve Talabaniler'de ifadesini bulan Kürt burjuva-feodal sınıflar yıllardır bağımsızlığı emperyalist güçlerle, esas olarak da ABD ile işbirliğinde aramaktadır. Her defasında Güneydeki Kürt emekçilerine büyük acılar ve yıkımlar yaşatmaktadır. Bu feodal-burjuva-aşiretsel yapı, dayandığı emperyalist ve sömürgeci güçlerle birlikte tasfiye edilmeden, bu durum sürmeye devam edecektir. Gerçek bir ulusal özgürlük ve bağımsızlık hep bir özlüm olarak kalacaktır.

ABD, Irak-Suudi işbirliğini geliştirmek istiyor

Ortadoğu'da kendi nüfuzunu koruma çabasındaki ABD, bölgedeki müttefiklerini de bu yönde harekete geçirmeye çalışıyor. Geçtiğimiz hafta Irak hükümetinin Güney Kürdistan'a hareketini "koordine eden" ABD, son olarak da Suudi Arabistan-Irak Koordinasyon Komitesi'nin ilk toplantısını gerçekleştirdi. ABD Dışişleri Bakanı Rex Tillerson'ın katılımıyla Suudi Arabistan'ın başkentinde Suudi Arabistan-Irak Koordinasyon Komitesi ilk kez toplandı. Tillerson'ın yanı sıra, Suudi Arabistan Kralı Salman ve Irak Başbakanı Haydar el-İbadi de toplantıda yer aldı.

Toplantının sonrasında Riyad'da Suudi mevkidaşlarıyla birlikte basın toplantısı düzenleyen Tillerson, Irak ve Suudi Arabistan arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine "hayati önem" atfettiklerini dile getirdi.

"Sizin artan ilişkiniz ortak güvenliğimizin güçlendirilmesinde hayati önem taşıyor ve buna ilgimiz büyük" ifadelerini kullanan Tillerson, iki ülke arasındaki işbirliğini desteklediklerini belirterek "Sizleri kutluyoruz" dedi.

Irak'tan İŞİD'in temizlendiğine değinerek yabancı güçlerin ve özel olarak da "İranlı milislerin" Irak'tan çekilmesi gerektiği yönünde vurgu yapan ABD Dışişleri Bakanı şöyle konuştu: "Irak'taki İranlı milisler, İŞİD'e karşı savaşta sona yaklaşıyor, bu milisler evlerine gitmeli.

Irak'taki yabancı savaşçılar evlerine gitmeli ve Iraklıların kontrolü yeniden ele alması sağlanmalı."

KATAR KRİZİ: "SUUDİ ARABİSTAN GÖRÜŞMELERE HAZIR DEĞİL"

Suudi Arabistan ziyareti sonrası Tillerson'ın bir sonraki durağı Katar'ın başkenti Doha oldu. Suudi Arabistan başta olmak üzere, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır ve Bahreyn'in ambargo uyguladığı Katar'da görüşmeler gerçekleştiren Tillerson, burada yaptığı açıklamada, Suudi Arabistan'ın Katar ile doğrudan görüşmelere henüz hazır olmadığı yönünde ifadeler kullandı.

Avrupa'da Türkiye kararı piyasaları vurdu

Avrupa Parlamentosu Türkiye'ye yapılacak yardımlarda kesinti konusunda uzlaştı. Ayrıca Alman bankalarının da Türkiye'ye yaptığı yatırımları kısacağı iddia edilirken tartışmalar, TL karşısında avro ve dolarda tırmanışa yol açtı.

Avrupa Birliği Zirvesi'nde Türkiye'ye üyelik süreci kapsamında yapılan yardımlarda kesintiye gidilmesi konusunda anlaşma sağlanmış, bu yönde bir teklif hazırlanması kararlaştırılmıştı.

Avrupa Parlamentosu'nda yapılan bütçe görüşmelerinde, Türkiye'ye sunulan fonlarda yapılacak kesinti konusun-

da uzlaşma sağlandı.

Avrupa Parlamentosu, 2018'de reformlar, altyapı ve tarım için yapılacak 217 milyon avroluk yardımda 80 milyon avro kesilmesine karar verdi.

Buna göre, ilk olarak 50 milyon avro kesinti yapılacağı, ikinci olarak da 30 milyon avro daha kesilebileceği bildirildi. Türkiye'nin eleştirisi konusu yapıldığı başlıklarda ilerleme sağlanmadığı durumda ikinci kesintinin yapılacağı ifade edildi.

Öte yandan, Alman kamu bankalarının Türkiye'ye yaptığı yatırımları kısa-

cağı yönünde basında haberler yer aldı. Bankalardan henüz açıklama yapılmazken, haberlerin ardından dolar ve avronun değeri TL karşısında tırmanışa geçti. 25 Ekim gece saatlerinde dolar 3.80 seviyesinin üzerine çıkarken, avro 4,50 TL'ye dayandı, sterlin de 5 TL'yi aştı. Sabah saatlerinde dolar ve avro bu seviyeden düşse de dalgalanmalar devam ediyor. Söz konusu bankalar içerisinde adı geçen Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından yapılan açıklamada, söz konusu iddiaların kendileri için geçerli olmadığı ifade edildi.

IKBY'den diyalog çağırısı

Kerkük' yönelik saldırıların ardından 1 Kasım'daki seçimlerin koşullar nedeniyle askıya alındığını duyuran Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY), Irak hükümeti ile diyalog için referandumu dondurabileceklerini açıkladı.

IKBY açıklamasında şunlar ifade edildi: "Kürdistan Bölgesi'ne yönelik her türlü askeri operasyonun ve çatışmanın derhal sonlandırılması. Irak Kürdistan'ındaki referandumun sonuçlarının dondurulması. Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile federal hükümet arasında Irak Anayasası'na uygun şekilde açık diyaloga başlanması."

Öte yandan Irak merkezi hükümeti, tartışmalı bölgeleri ele geçirmesine rağmen IKBY yöneticilerine yönelik baskılarına da devam ediyor. Son olarak da, Kürdistan Bölgesi Başkan Yardımcısı Kosret Resul için 7 yıl hapis cezası istendi. Kararın gerekçesi olarak ise; Resul'ün IKBY topraklarını işgal eden Iraklı güçleri "işgalci" olarak nitelendirmesi gerekçe gösterildi.

Güney Kürdistan'da gerçekleşen bağımsızlık referandumunun ardından, 15 Ekim'de IKBY sınır kapılarını kapatan İran ise 25 Ekim'de Başmak sınır kapısını tekrar açtı.

Öte yandan, 26 Ekim'de İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı İshak Cihangir ile görüşen Irak başbakanı Haydar el-İbadi, referandumun iptal edilmesinden başka bir teklifi kabul etmediklerini söyledi.

Katalonya'nın özerkliği askıya alındı

İspanya hükümeti, Katalanlara yönelik baskıları kapsamında Katalonya'nın özerkliğini askıya almalarını açıklamıştı.

21 Ekim'de İspanya Başbakanı Mariano Rajoy, kabine üyeleriyle yaptıkları toplantı sonrası Katalonya'nın özerkliğini askıya aldıklarını açıkladı. Rajoy, anayasanın 155. maddesini işleterek Katalonya hükümetini feshettiklerini ve yeniden seçimler yapılacağını duyurdu.

Anayasanın söz konusu maddesi, bölgenin özerklik statüsünün iptalini ve bölgedeki hükümetin merkezi hükümete bağlanmasını gerektiriyor.

Rajoy, bu doğrultuda Katalonya hükümetinin, 6 ay içerisinde yapılacak seçimlerle yeniden belirleneceğini ve merkezi hükümete bağlanacağını öne sürdü.

Avrupa'da Ekim Devrimi seminerleri

Sınıf devrimcileri "Ekim Devrimi 100. yılında! Gelecek mutlak sosyalizm!" şiarı ile Almanya'nın Dortmund ve Frankfurt kentleri ile İsviçre'nin Lozan kentinde seminerler düzenledi.

DORTMUND

21 Ekim 2017 Cumartesi günü düzenlenen kadın katılımının ağırlıkta olduğu seminer 18 Kasım'daki merkezi etkinliğe kadar kampanya şeklinde sürecek çalışma ve etkinliklere ilişkin kısa bilgilendirme ile başladı.

Etkinliklerin hedefinin Ekim Devrimi'nin, hâlâ aşılamayan, güncel ve temel referans olan teori ve pratiğinin hatırlanması ve hatırlatılması, daha önemlisi de popüler biçimde işçi ve emekçilere devrim ve sosyalizm propagandasının yapılması olduğu belirtildi. Ardından Ekim Devrimi ile ilgili sunuma geçildi.

Sunumda, özetle, insanlığın bunalımlar, savaşlar ve devrimler döneminden geçtiği dile getirildi. Dolayısıyla zamanın, tıpkı Ekim Devrimi öncesinde Lenin ve Bolşeviklerin yaptığı gibi, devrimi hazırlamak ya da devrime hazırlık zamanı olduğu söylendi. Devrime hazırlığın en somut karşılığının ise sınıfı devrimcileştirmek ve devrimci partiyi inşa olduğu

belirtili. Devrimci sınıfın hazırlığının ve devrimci partinin varlığının, devrim ve devrimin zaferi için olmazsa olmaz koşullar olduğunun altı çizildi. Alman Kasım Devrimi ile Tunus ve Mısır'daki emekçi halk isyanlarından, kapitalist metropollerdeki proleter kitle hareketlerine değinildi.

Ekim Devrimi'nin kazanımlarının anlatılması ile devam eden sunum, çözümün Yeni Ekimler, insanlığın yakıcı talebi ve özleminin yine sosyalizm olduğu sözleri ile noktalandı.

Söz alan katılımcıların da düşüncelerini ifade etmesinin ardından gelen talep üzerine Ekim Devrimi ve kadın sorunu pratiği üzerine anlatımla seminer sona erdi.

FRANKFURT

Frankfurt'ta yapılan etkinlik, devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehit düşen devrimcilerin anısına saygı duruşuyla başladı. Program Mayakovski'nin bir şiirinin okunmasıyla devam etti ve ardından Ekim Devrimi'ni anlatan film gösterimi yapıldı.

Filmin izlenmesinin ardından da İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği Platformu (BİR-KAR) adına, Ekim Devrimi üzerine kapsamlı bir sunum ger-

çekleştirildi. Sosyalist Ekim Devrimi'nin gerçekleştirildiği koşullar, işçi sınıfının ve Bolşevik Parti'nin oynadığı rol, Lenin'in stratejik ve taktiksel ustalığı anlatılan sunumda, bugün de Ekim Devrimi'ne götüren tarihsel sürece benzer bir dönemden geçildiği belirtildi. "Bunalımlar, savaşlar ve devrimler dönemi" belirlenmesi kapsamında günün görevlerine işaret edildi.

Sunum ardından tartışma ve önerilerle devam eden program, devrimci marş ve türkülerin söylenmesiyle sona erdi.

LOZAN

Lozan'da 22 Ekim'de gerçekleştirilen seminer devrim mücadelesinde ölümsüzleşenler için saygı duruşuyla başladı.

Ekim Devrimi'ne ilişkin sinevizyon gösterimini ise sunum takip etti.

Dört temel başlıkta Ekim Devrimi'nin incelendiği sunumda; devrimde işçi sınıfının yeri ve rolü, burjuva devrimler ve Ekim Devrimi, kadınların devrimdeki yeri ve devrimin kazanımları, ulusal sorun ve Ekim Devrimi konuları ele alındı.

Sunumun ardından tartışma bölümüne geçilirken, sorulan sorular ve ek görüşlerle konu başlıkları daha da detaylarıyla açıldı.

Bielefeld'de Nuriye ve Semih için eylem

Almanya'nın Bielefeld kentinde, 21 Ekim Cumartesi günü, Nuriye Gülmen ve Semih Özakça ile dayanışma eylemi gerçekleştirildi.

Bielefeld Belediyesi önünde, Gülmen ve Özakça'nın direnişleri ile ilgili en son gelişmeleri de içeren bir bilgilendirme standı kuruldu. Ardından BİR-KAR ve Anadolu Federasyonu'nun çağrıcısı oldu-

ğu yürüyüş yapıldı.

Bielefeld kent merkezinden geçilerek gerçekleştirilen yürüyüş boyunca, coşkulu biçimde Almanca ve Türkçe olarak, "Nuriye, Semih yalnız değildir!", "Faşizme karşı omuz omuza!", "Direne direne kazanacağız!", "Yaşasın enternasyonal dayanışma!" sloganları atıldı. Çarşının en kalabalık olduğu yerlerde

Nuriye ve Semih'in ayları bulan direnişi üzerine kısa ajitatif konuşmalar yapıldı.

Eylemi ÖDP Almanya, MLPD Ostwestfalen, Aleviya Dergeha Bielefeld, Rota Hilfe Bielefeld Grubu (Kızıl Yardım), JKK (Kürdistanlı Öğrenciler Birliği), Siyasi Tutsaklara Özgürlük Ağı Hamburg, Siyasi Sığınmacılar Derneği Münster örgütleri destekledi.

Otuz beşinci yaş gününde, suskunlukla geçen yirmi bir yıl

Bu bir çocuk gelin hikâyesidir...

Benim adım Yeter. Sekiz çocuklu, geçimini hayvancılık ve çiftçilik yaparak sağlayan uzak ülkenin, uzak köyünde doğmuş ve karşı köye gelin gitmiş Satıgül ile doğduğu köyden askerlik hariç birkaç istisna dışında neredeyse hiç çıkmamış Musa'nın beşinci kızıyım. Adımı "eee Yeter ulan! Bu kaçınıcı kız" diyen babam koymuş ve yetmiş artık. Sonrasında doğan üç kardeşim de erkek olmuş.

Ben Yeter! On üç yaşımın ikinci haftasındayım. Ben bugün kadın oldum. Sadece Aslı'ya anlattım bunu. Zira "kimse bilmesin"i de ekledim anlatmaya başlarken ve sözüm bittikten sonra "kimse bilmesin..." Aslı bacaklarımın bittiği ve belimin başladığı yere bir çaput sardı. O benden beş ay önce doğduğu ve bir yıl önce adet olduğu için bu işleri öğrenmişti. Ondan başkasına da diyemezdim zati. Utanılacak bir şey galiba bu. Yoksa niye utanayım ki?

Bugün karnımın ağrısı geçti. Anneme karnım çok ağrıyordu dediğimde; şekerli ılık su içirdi ilkin, sonra geçmedi dediğimde süt kaynattı. Üç gün önce Refik amcamın bahçesindeki üzümlerden yemiştik Aslı'yla, davarları güderken. Acaba ondan mıydı? Aslı'nın karnı ağrıyamıştı ve çaput bağladığında ona neler olduğunu bir bir anlattı. Neyse ki bugün geçti ağrılarım. Bu her ay olacakmış. Hiç sevmedim ben, bu kadın olma işini.

...

Annem elinde bir hediye paketiyle girdi içeri. Kemal Abi bana İstanbul'dan gelişt, hediye getirmiş. Çok güzel bir gömlek, üzerine siyah bir yelek ve uyu-munda bir etek ile parlak siyah topuklu bir ayakkabı. Kemal Abi; İstanbul'da de-

niz kenarında gemiden inen insanların eşyalarını taşımış. Annem anlattı. Yaptığı işin zorluğu çokmuş ama parası da iyiymiş hani. Belli zaten, baksana ben ta amcasının kızıyım, bana bile hediye almış. Annem yaptığı işin adına hamallık diyorlarmış, dedi. Gidip teşekkür edip, göreyim Kemal Abimi...

Babam, Refik amcam ve Kemal abi, amcamların evinin balkonunda oturuyorlardı. Koşar adım gidip, Kemal abiyeye sarılısam geldi ama...

- Kemal abi, hoş...

- Ne abisi kız, biz amcanla karar verdik, Kemal'i de İstanbul'dan o karar için çağırıldık. Sizi evlendireceğiz!

Kemal abi hiç kafasını kaldırmadı. Benim gözümde babam bir domuza, amcam da sığira dönüşmüştü. Kemal abiyi ise doğru düzgün tanımıyordum bile. Yirmi sekiz yaşında, iri gövdesi, hafif dökük saçları ve nefes alıp vermek için açtığı o koca ağzından gördüğüm kadarıyla sigara içmekten sapsarı olmuş dişleriyle hiçbir şeye benzetmiyordum. Bu sessizliği ve çoktan kabullenışı birazcık koyunu andırıyordu ama yok yok koyuna da ben-

zemiyordu. Kemal abi neydi?

- Kemal'in getirdiği nişan elbiselerini git, dene. Haftasonu nişanlayacağız seni. 3 ay sonraya da düğününüz var.

Ben Yeter! İstenmeyen, mülk olarak görülen, Musa ile Satıgül'ün beşinci kızı. Bugün Kemal abi ile düğünüm var. Sabahın şu kör vaktinde, geceden yatakta dönüp dolanmam, uykusuzluğumun sebebi olan düğün tam da bugün öğlen vakti başlayacak.

Ellik, delale, horon, misket, Romen havası, uçayak bin türlü saçma halay ve düğünlerde birkaç yıl önce etrafta koşuşan çocuklardan biriyken etrafımda koşuyor çocuklar.

Ben Yeter! Geçen hafta tecavüze uğradım. Bu tecavüz bir haftadır sürüyor. Tek kelime olsun etmiyorum amcamın oğlu Kemal'e.

Benim adım Yeter! Tecavüzle geçen suskun günlerimden bir çocuğum oldu. Bir kız. Refik sığırı ona benimle aynı kaderi yaşamış olan annesinin adını koydu. Annesi gibi olacak kızımın kaderi. Annesinin de kaderi annesi gibi miydi?

Kızımın babası, yazları İstanbul'a ça-

lışmaya gidip, kışın beş parasız geliyordu köye. Keşke gelecek yaz yine çalışmaya gitse ve gelemese bir daha. Bu kaçınıcı duamdır kabul olmayan. Bu köy sınırlarının dışında bir hayat var mı? Koca yaratıcı, bu köyde dua eden tek ben iken, çok mu yoğun da kabul etmiyor duamı? Bu köyden bir gün çıkma ihtimalim var mı? Köyün dışındaki hayat nasıl acaba?

...

Bugün Aslı'nın kocasının ölüm haberi geldi. Çalıştığı inşaattaki asansör boşluğuna düşmüş. Ama patron esaslı adammış. Mağdur olmasınlar diye Aslı'ya bir daire verecekmiş, inşaat bitince...

Ben Yeter! Bugün dördüncü çocuğumu aldım kucağıma. Aslı da geçen hafta, ölen eşinin kardeşinden ilk çocuğunu doğurdu. "Ortada kalmasın diye" kayını Murat'la evlendirdi kayınbabası onu. Kendisi ve iki çocuğunun yanına bir de kayınından olma çocuk geldi.

Ben Yeter! Bugün benim otuz beşinci yaş günüm. Suskunlukla geçen evliliğimin yirmi birinci yılı...

B. MAHİR

Geçenlerde bir kitap okumuştum, adı, "Herkes Tek Başına Ölüür". Yazarı, Hans Fallada. 1940 Almanya'sını anlatan bir kitap. Yazar Almanya'da o tarihte yaşanan buhranı işlemiş romanında. Romanın kahramanı savaş başlamadan önce bir mobilya atölyesinde çalışıyormuş, işte bizim gibi. Bir gün Hitler ağır vergiler koymuş ve halkı aynen şu şekilde kandırmış, "Bir gün çok zengin olacağız, hem de çok zengin." Kahramanımız da bir Hitler hayranı, ta ki, çocuğunun künyesi eve gelene dek. "Biz çok zengin olmayı hayal ettik, bir oğlumuz vardı onu da bu savaş aldı, niçin? Ben bir zamanlar mobilya yapardım, şimdilerde tabut yapıyorum. Hitler'in bize reva gördüğü zenginlik bu mudur?"

Okumuş bir işçinin notlarından...

Okuduğumda bizleri düşündüm. Belki beş altı ay önce okumuştum bu kitabı. Geçenlerde yapılan zamlarla ve bakanın açıklamasıyla karşılaştırdım. Bakan zamlar hakkında konuşurken "savunma sanayisi için gerekli" demişti. Kimin için gerekli silah? Bakanlarımızın ve vekillerimizin servetlerine servet katmak için. Zam oranları açıklandığı zaman hepsinin fotoğrafını çektim. Motorlu Taşıtlar Vergisine %40 zam geldi, Gelir Vergisi %27'den %30'a çıktı. Kurumlar Vergisi %20'den %22'ye çıktı.

"2020'de Türkiye 13 bin dolar kişi

başı Milli Gelirde üst gelir grubuna çıkacak." 10 yılda 120 bin, bir yılda 21 bin üniversite mezunu yoksullaştı. Metal işçileri, MESS'ten bir kerelik %40 zam alabilir mi? Patronların vergi zammı %22. Onlar bu vergiyi ödüyorlar mı, okuduğum kadarıyla iktidara yandaşlık edenler ödemiyor, diğerleri de "şunu, bunu, onu yaptım" diyerek ödemiyor. Geçen yıl fabrikalara %27'lik vergi zammının düşürülmesi için imza föyü gönderilmişti. Madem vergi diliminin düşmesini istiyorsunuz, sadece imza ile olmaz, eylem, yürüyüş yapın, sesinizi duyurun. Aradan

bir yıl geçmeden %3'lük bir artış geldi.

Biz savaş istemiyoruz, insanca yaşamak istiyoruz. Bize kendi milli gelirlerinden bahsetmesinler. "Şu kadar okul yaptık, şu kadar bilim insanı yetiştirdik" desinler. Artık ana haber bültenlerinde "şu kadar kişi çatışmada öldü" demesinler. Merak ettiniz biliyorum, üniversite öğrencilerini neden buraya koydun diyeceksiniz. Çünkü onlar bizim çocuklarımız, ne Amerikalarda ne Avrupalarda okuyabiliyorlar... Şimdi milli gelir için ben mahkemeye versem TÜİK'i ne olacak? Bıraksınlar yalanı, biz çocuklarımızı gelecek pırıl pırıl bir ülke bırakmak istiyoruz. Biz sadece insanca yaşamak istiyoruz.

KOCAELİ'DEN BİR İŞÇİ

Ekim Devrimi

Gelecek mutlaka sosyalizm!

İzmir

5 Kasım

Karşıyaka İZBAN

16.00 - Program

16.30 - Yürüyüş

İstanbul

3 Aralık

**Hasan Ali Yücel
Kültür Merkezi**

Saat 15.00

Bajar

Ruhi Su Dostlar Korosu

(Şef: Mutlu Ödemiş)

Domane Dersim

Gebze İBD Müzik Topluluğu

@BDSP_

/BagimsizDevrimciSinifPlatformuBDSP

bdsp.iletisim@gmail.com

BDSP

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu